

2021

- JAARVERSLAG
- JAARREKENING

Definitief 2022-04-21, incl. verklaring accountant

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Jaarverslag	
1. Voorwoord	4
2. Programmaverantwoording	5
3. Verantwoording 2021	8
 Paragrafen	 11
 Jaarrekening	
Balans	16
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	17
Grondslagen van de financiële verslaglegging	18
Toelichting op de balans	20
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	25
Begrotingsrechtmatigheid	25
Wet normering topinkomens	25
Gebeurtenissen na balansdatum	26
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	27
Overzicht incidentele baten en lasten	32
Overzicht structurele mutaties in het eigen vermogen	33
Overzicht taakvelden	34
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	35
 Bijlagen	
Organisatieschema	41
Organisatie en commissies	42
Lijst van begrippen en afkortingen	43

JAARVERSLAG

JAARVERSLAG

1. Voorwoord

We kunnen bij De Bolder terugkijken op een mooi en vooral dynamisch 2021. Alhoewel we eind december 2020 na de sluiting wegens de coronabesmettingen een voorzichtige start hebben moeten maken, zijn we de rest van het jaar met volle vaart vooruit gegaan. We hebben een recordproductie gedraaid voor onze afnemers van ondervloersystemen en – vanaf de lente – was het topdrukte op de Wasserij. Onze verwachting dat, net als in 2020, de maakindustrie weinig geraakt zou worden door de maatregelen tegen de coronapandemie is volledig waar geworden. Uitzondering hierbij is de Wasserij, die is wel degelijk geraakt door de lockdownmaatregelen in de horeca.

We hebben bewust geïnvesteerd in betere samenwerking met onze opdrachtgevers: het Sociaal Team Texel (STT), maar ook het UWV, de Reclassering en de Texelse bedrijven en -maatschappelijke instanties. Dit is terug te zien in de toename in het tweede halfjaar v.w.b. de instroom van nieuwe trajecten, zowel voor langere tijd geplaatst op De Bolder als ook succesvol bemiddeld naar duurzaam werk extern.

De bewuste nadruk op de externe oriëntatie vanuit De Bolder werpt ook zijn vruchten af in de ketensamenwerking met onze zakelijke partners, goed te merken tijdens de duizelingwekkende prijsverhogingen van de grondstoffen in het derde en vierde kwartaal van 2021. Zonder uitzondering hebben alle afnemers ingestemd met de noodzakelijke tussentijdse verhogingen van de productiekosten, een duidelijk gevolg van het jarenlang wederzijds investeren in goede samenwerkingsrelaties.

Daarnaast wordt De Bolder steeds vaker gevonden door allerlei verschillende Texelse bedrijven en – maatschappelijke instanties, die bij ons een open gehoor vinden voor hun grote en kleine plannen en projecten. De Bolder, met zijn ondernemingsruimte en armslag, heeft de lenigheid om mee te bewegen met wat er in een actieve samenleving als de Texelse allemaal speelt en bruist. De Bolder wint daarmee aan reputatie en aanzien, hetgeen weer een versterkend effect heeft op de zichtbaarheid van De Bolder.

Ook hebben we energie gestoken in de ontwikkeling van nieuwe diensten en producten, denk aan de activiteiten rondom de opzet voor een Circulair Ambachtscentrum en – als onderdeel daarvan – de voorbereiding van de verwerking van plastic afval. Deze voorbereidingen zullen in 2022 zeker zijn vruchten gaan afwerpen.

Vanaf het voorjaar van 2021 zijn we een intensieve dialoog gestart met interne en externe stakeholders over de langetermijntoekomst van De Bolder. De opbrengsten van dit traject hebben we vervlochten met de herijking van de Visie op het Sociaal Domein en de daaraan gekoppelde uitvoeringsplannen. Tijdens de laatste raadsvergadering van 2021 is de raad akkoord gegaan met de door De Bolder gewenste ontwikkelrichting. Enerzijds gaat het daarbij om de duurzame en verantwoorde instandhouding van het werkbedrijf, gekoppeld aan de visie om gemeentebreed re-integratie en inkomensondersteuning integraal te gaan vormgeven binnen het concept 'Huis van Ontwikkeling'. In 2022 en 2023 zullen hier concrete plannen voor worden ontwikkeld met belangrijke keuzes voor de toekomst.

Want wat deze jaarrekening ook duidelijk maakt is dat de onderliggende bedrijfsstructuur van De Bolder, én de manier waarop De Bolder binnen de gemeente vorm geeft aan zijn taak, echt aan revisie toe is. De toegevoegde waarde van De Bolder is evident, gezien de bijdrage die De Bolder sociaal-maatschappelijk gezien levert. Financieel gezien wordt dit echter een steeds ingewikkelder opgave: de 'winst-verlies' werkwijze van De Bolder is lastig te combineren met de 'taak-budget' werkwijze van de overige gemeentelijke afdelingen. Zeker wanneer de uitvoerende taken steeds vaker integraal vanuit de beide afdelingen worden vormgegeven, zoals dat bijvoorbeeld rondom de inburgering- en begeleiding van re-integratietrajecten het geval is. Gelukkig lijkt het discours binnen de ambtelijke en politieke geledingen van de gemeente het afgelopen jaar te verschuiven van een focus op 'kosten' naar een focus op 'waarde en waarden'. In die sfeer zullen we de verdere ontwikkelingen in 2022 dan ook verder oppakken.

Ik wil alle medewerkers van De Bolder, bedanken voor hun onmisbare bijdrage aan het succes van het afgelopen jaar. Hun loyaliteit en hun inzet, ook juist in coronatijd, is essentieel gebleken om dit soms ook moeilijke jaar ook weer positief en hoopvol af te sluiten. Namens alle medewerkers wil ik het college en de raad bedanken voor hun vertrouwen in ons en hun steun voor de missie van De Bolder in de Texelse samenleving.

Jacco Mokveld,
Directeur De Bolder

2. Programmaverantwoording

Onze missie:

Leer-werkbedrijf De Bolder levert een passende, waardevolle en duurzame bijdrage aan trajecten van burgers van Texel, die een steuntje in de rug nodig hebben bij het bereiken én behouden van (een vorm van) arbeidsmatige deelname aan de samenleving.

Onze visie:

Centraal staat (het recht op) participatie en de daaruit voortvloeiende leer-en werktrajecten van medewerkers. Werken bij of via De Bolder is daarbij zowel doel als middel. Ieder mens is uniek, daarom leveren we altijd maatwerk. We werken nauw samen met ketenpartners in de samenleving. De Bolder biedt (voor kortere of langere tijd) werkervaringstrajecten, beschut werken, re-integratietrajecten, begeleid werken en detacheringen bij externe werkgevers. De hierbij gegenereerde inkomsten komen ten goede aan de duurzame en financieel-economisch verantwoorde instandhouding van het productiebedrijf.

Kritieke succesfactoren:

- *Wij slagen erin het (directe en indirecte) belang van onze medewerkers altijd voorop te stellen en daarbij de balans te bewaken tussen onze sociale doelstellingen en onze productiedoelstellingen.*
- *Wij slagen erin om met ons relatief kleine team vanuit nauwe verbondenheid samen te werken.*
- *Wij slagen erin de waarden en de reputatie van De Bolder uit te dragen naar onze partners en klanten in de samenleving. Onze waarden zijn betrouwbaarheid, transparantie en hoge kwaliteit voor een eerlijke prijs.*
- *Wij beseffen dat onze opdracht ook is De Bolder in stand te houden voor de Texelaar met afstand tot de arbeidsmarkt in de toekomst.*

Kerndilemma

Wij werken vanuit het besef dat de nieuwe 'mix' van categorieën van medewerkers binnen eenzelfde werkomgeving een steeds grotere uitdaging betekent. We zorgen voor een voldoende gevarieerd werkaanbod; voldoende gevarieerd in de zin van commercieel interessant (ter ondersteuning van de economisch gezonde bedrijfsvoering) en sociaal interessant (in de zin van laagdrempelig toegankelijk voor medewerkers met significante arbeidsbeperkingen, dan wel in de zin van geschikt voor medewerkers om zich verder te kunnen ontwikkelen). Tussen beide doelstellingen zit een zekere spanning waarbij steeds weer de juiste afwegingen moeten worden gemaakt. Deze intrinsieke spanning wordt meer en meer voelbaar in de dagelijkse praktijk. Steeds vaker is er sprake van met elkaar conflicterende belangen.

Kerncompetentie

Al met al betekent het continue verenigen van deze met elkaar tegenstrijdige belangen een bijzonder complexe opgave in de dagelijkse werkelijkheid van De Bolder. Wat uiteindelijk de doorslag geeft is het belang van de medewerker zelf, dat altijd centraal staat bij belangrijke besluiten. Zeker voor de ambtelijke staf is de impact van alle veranderingen groot, zij moeten leren omgaan met de dilemma's die gepaard gaan met de 'dubbele' opdracht van De Bolder. Dit doet een beroep op een nieuw type competentie, een combinatie van *verandervaardigheid* en *veranderbestendigheid*. Het gaat hierbij om het tegelijkertijd kunnen mee bewegen met vernieuwingen en veranderingen *zonder* dat deze veranderingen de onderliggende werkstructuur van het lopende productiebedrijf teveel aantasten/ontregelen.

Kortom, De Bolder profileert zich als dé re-integratiespecialist voor alle Texelaars die een steuntje in de rug nodig hebben bij het vinden én behouden van passend werk:

1. Vanuit de WSW

Zolang de WSW als voorziening blijft bestaan zijn er medewerkers met een WSW-dienstverband. Jaarlijks vermindert het aantal werknemers met een WSW-dienstverband gemiddeld met ongeveer 3 tot 5 personen, doordat medewerkers die uit dienst gaan (pensioen, ziekte, overlijden) niet meer worden vervangen door nieuwe instroom (behalve bij overname vanuit een ander SW-bedrijf). Na het maximum aantal van 156 werknemers in 2010 is dit aantal eind 2021 gedaald naar 102 medewerkers. Er is uit deze groep geen significante uitstroom naar extern werk meer te verwachten.

2. Vanuit de Participatiewet

De Bolder is de uitvoerder van de Participatiewet voor de gemeente Texel:

- *Arbeidsfit maken*
Middels arbeidsgewenning, assessment, loonwaardebepaling en trajectafspraken zal in een periode van 3 tot 6 maanden duidelijk moeten worden welk instrument uit de Participatiewet het meest passend is om in te zetten voor een vervolgtraject.
- *Een gemeentelijke doorstroombaan*
Binnen de gemeente Texel is het mogelijk om werkzoekenden een tijdelijke baan van maximaal 23 maanden aan te bieden bij De Bolder of een van de eigen gemeentelijke diensten, om zich dusdanig te ontwikkelen dat een baan kan worden aangeboden bij een reguliere werkgever.
- *Een doorstroom- en matchingstraject*
Tenzij iemand van het UWV een indicatie voor beschut werken heeft gekregen, zal de betreffende medewerker na maximaal 23 maanden ruimte maken voor een collega die eenzelfde soort ontwikkelprogramma kan krijgen. Het nadrukkelijke streven is om deze tijdelijke baan te laten opvolgen door een baan in het reguliere bedrijfsleven, met of zonder loonkostensubsidie. Naast dat de betreffende werkzoekende zelf actief zoekt naar werk, is het de taak van De Bolder om een goede match te vinden tussen werkzoekenden en beschikbare geschikte banen. De trajectcoach extern speelt hierin een cruciale rol.
- *Jobcoaching ten behoeve van het optimaliseren van de arbeid*
Door te blijven zoeken naar passende taken binnen werkplekken en door het verder ontwikkelen van de werknemer om zijn/haar taken optimaal uit te kunnen voeren, zal de duurzaamheid van de dienstverbanden worden vergroot.
- *Bieden van beschut werk*
De Bolder biedt in het productiebedrijf beschut werk aan de WSW-doelgroep en aan de nieuwe doelgroep beschut werken uit de Participatiewet. Gecombineerd met de doelstellingen, zoals hierboven genoemd bij de punten over instroom, ontwikkeling en doorstroom, is het door plaatsing van deze groep bij De Bolder mogelijk een renderende sociale onderneming in stand te houden.

3. Vanuit de reclassering (werkgestraften)

De Bolder is bij de reclassering aangemeld als uitvoerder van een project voor werkgestraften. Texelaars die een werkstraf opgelegd hebben gekregen tussen de 40 en 240 uur komen werken bij De Bolder zonder dat daar een inkomen tegenover staat. Vaak zien we dat deze Texelaars uit een zwak sociaal systeem komen wat een sterke relatie heeft met het in het vizier komen bij politie en justitie. Deze Texelaars komen verplicht een periode in beeld van De Bolder en worden tegelijkertijd altijd door De Bolder aangemeld bij het STT. Dit team doet een onderzoek naar de behoefte aan zorg en structuur en kan daar eventueel voorzieningen voor beschikbaar stellen. Deze aanpak draagt sterk bij aan de recidivevermindering.

4. Vanuit het UWV (WIA / Wajong / Ziektewet)

Sinds 2018 verzorgt De Bolder voor het UWV de trajecten 'Arbeidsfit maken' en 'Naar Werk'. Daarmee is De Bolder voor het UWV de enige re-integratiepartner op Texel die ingezet kan worden om Texelaars met een WIA- of Wajong-uitkering of Texelaars die tijdens hun uitkeringsperiode bij het UWV in de Ziektewet zijn gekomen te ondersteunen.

Sinds 2019 zijn er nog 4 aanvullende 'trajecttypes' vanuit het UWV mogelijk:

1. 'Participatie interventie'. Deze dienst is voor Texelaars voor wie 'Werkfit maken' (nog) niet passend is.
2. 'Bevorderen maatschappelijke deelname'. Ook deze dienst biedt ondersteuning aan Texelaars voor wie 'Werkfit maken' (nog) niet passend is.
3. 'Praktijkassessment'. Bedoeld voor Texelaars voor wie het moeilijk in te schatten is wat de mogelijkheden zijn om te werken.
4. 'Begeleiding bij scholing'. Voor Texelaars die ondersteuning nodig hebben bij het volgen van een opleiding. Scholing is voor hen noodzakelijk om weer aan het werk te kunnen.

Interessant is dat er vanuit het UWV ook een financiële vergoeding per traject tegenover staat die toegevoegd wordt aan de inkomsten van De Bolder.

5. Nieuwe Nederlanders

De gemeente Texel krijgt vanuit het Rijk jaarlijks een contingent 'nieuwe Nederlanders' toegewezen, voormalige asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen en starten met hun inburgering. Dit is een, qua nationale achtergrond, pluriforme groep personen die als overeenkomst met elkaar hebben dat ze de taal moeten leren en bezig zijn met een inburgeringscursus. Er ligt veel verantwoordelijkheid bij de persoon in kwestie zelf. Veel nieuwe Nederlanders ontvangen een bijstandsuitkering van de gemeente. De Bolder biedt door middel van zijn productiewerk de mogelijkheid om snel aan de slag te gaan in een Nederlandse arbeidscontext. Ook is toeleiding naar externe werkplekken via ons bestaande netwerk een optie en bieden we vormen van taalondersteuning.

6. Werkgeversdienstverlening

In 2019 is De Bolder ook gestart met het faciliteren van 'Spoor 2 re-integratie trajecten', i.h.k.v. de Wet verbetering poortwachter, voor werkgevers op Texel die dit zelf niet of moeilijk kunnen organiseren. Het gaat daarbij vaak om (kleinere) ondernemers in het midden- en kleinbedrijf.

Aantal personen per jaar ultimo	2021	2020	2019
WSW	102	105	112
P-wet	23	19	21
Ambtelijk	18	15	15
P-wet werkervaring intern	8	4	1
Overig	6	8	5
Totaal aantal personen	157	151	154

3. Verantwoording 2021

Corona

De coronapandemie heeft ook een behoorlijke financiële impact gehad op De Bolder. Productieverlies en extra kosten hebben het bedrijfsresultaat behoorlijk gedrukt. Per saldo is door de steun vanuit het Rijk de schade adequaat gecompenseerd.

Financieel

De jaarrekening van De Bolder sluit met een negatief resultaat van € 52.000 na onttrekking van € 29.000 uit de reserve egalisatie rekeningresultaten. Het resultaat zonder onttrekkingen uit en toevoegingen aan reserves is € 190.000 negatief. Dit is inclusief € 58.000 ontvangen voor compensatie van de coronaschade. De WSW-bijdrage is gestegen tot iets minder dan € 29.000 per SE.

De netto bedrijfsopbrengst uit eigen productie in 2021 – na aftrek van aan de productie gerelateerde lasten van € 1.209.000 – is € 17.000 lager dan vorig jaar. Deze daling kan worden toegeschreven aan de gevolgen van de coronapandemie.

Investerings

In 2021 is geïnvesteerd in een nieuwe industriële wasmachine en 2 hoogheffers, totaal voor € 48.000, het restant van de goedgekeurde investeringsruimte ad € 52.000 (van oorspronkelijk € 100.000) wordt meegenomen naar 2022.

Huisvesting

Een deel van de beschikbare kantoorruimte in het 'NUON' gebouw is verhuurd aan GGZ Noord-Holland Noord, aan VluchtelingenWerk Nederland en aan de podologische praktijk Voeten op Texel. Ook een bedrijf dat actief is op het gebied van sneltesten maakt tegen vergoeding gebruik van een deel van het pand.

Ambtelijke bezetting

De ambtelijke bezetting bestond eind 2021 uit 18 medewerkers, totaal 13,8 FTE. Het ziekteverzuimpercentage bedroeg in 2021 9,4 %. Van dit verzuimpercentage is 8,1 % langdurig ziekteverzuim (langer dan 6 weken).

De totale personele kosten van de staf zijn ten opzichte van 2020 gedaald met 7,3%, ondanks de uitbreiding van de staf. Dit is inclusief de nabetaling over 2021 in het kader van de nieuwe cao die in februari 2022 is uitgekeerd, nadat de cao in januari 2022 door alle partijen is goedgekeurd. De daling t.o.v. 2020 heeft te maken met het feit dat in 2020 aan enkele stafleden, wiens functie nog niet was beschreven conform de functiebeschrijvings- en waarderingssystematiek HR21 stammend uit 2014, de functie alsnog met terugwerkende kracht was aangepast. De nabetaling (totaal € 105.000) die hiervan het gevolg was, is weliswaar geëffectueerd in 2021, maar was al wel in de lasten van 2020 verwerkt.

WSW-bezetting

Het jaar startte met 105 medewerkers. Er vertrokken 3 medewerkers: 2 wegens pensionering en 1 op eigen verzoek.

Bezetting en afbouw van 2020 naar 2021:

- ✓ Daling werknemers (peildatum 31 december) van 105 naar 102 = -/- 2,86%
- ✓ Daling FTE (peildatum 31 december) van 80,3 naar 77,8 = -/- 3,1%
- ✓ Het jaar 2021 werd afgesloten met 102 medewerkers = 77,8 FTE
- ✓ Daling van het gemiddelde aantal FTE over het gehele jaar van 81,0 naar 79,3 = -/- 2,1%
- ✓ De gemiddelde bezetting in heel 2021 was 79,3 FTE, dat is 0,3 FTE hoger dan werd ingeschat in de begroting.
- ✓ De daling van het aantal medewerkers in FTE was kleiner (van 7,8% naar 2,1%) dan in 2020. Het is niet mogelijk om hieruit een trend te signaleren, want incidentele gevallen hebben in dit cijfer een grote invloed.

Participatiewet-bezetting

Bezetting eind 2021:

- ✓ 14 personen beschut (8,8 FTE)
- ✓ 3 personen met loonkostensubsidie intern (2,4 FTE)
- ✓ 5 personen met loonkostensubsidie extern (3,9 FTE)
- ✓ 1 persoon met een individuele voorziening (1,0 FTE)
- ✓ 8 personen op een werkervaringsplaats

In 2021 hebben 14 personen een traject gehad in het kader van een werkervaringsplaats binnen De Bolder.

UWV-trajecten

In 2021 liepen er voor 8 personen interne trajecten met een vergoeding vanuit het UWV.

Reclassering

In het kader van reclassering hebben in 2021 tien personen een werkstraf uitgevoerd in het productiebedrijf van De Bolder.

Overige trajecten

In het boekjaar liepen vijf personen een leer-werktraject of stage vanuit verschillende opleidingen en hebben twee personen een zogenaamd Spoor 2 re-integratietraject doorlopen.

Verkoop en productie

De opbrengst uit verkoop en productie is in 2021 € 23.000 gestegen t.o.v. 2020, dat is een stijging van 1.5%. De opbrengst was ook iets hoger dan begroot (plus € 3.000) en kwam uit op een totaal van € 1.525.000. Na aftrek van alle aan de productie gerelateerde kosten komt de netto opbrengst uit op € 1.209.000. Dit is 1.5% lager dan in 2020 is behaald.

De inzet van uren in 2021 was totaal 105.620, tegenover 99.356 in 2020, respectievelijk 120.150 in 2019. De daling in 2020 t.o.v. 2019 was grotendeels toe te wijzen aan de coronapandemie. Dit verlies aan productie-uren is in 2021 duidelijk minder groot geweest.

Personele ontwikkelingen (doelgroep)

Gedurende het gehele jaar heeft er - ondanks de coronapandemie en vanzelfsprekend met in achtneming van de benodigde beschermingsmaatregelen - scholing van het totale werknemersbestand plaatsgevonden. Deze scholing heeft zich gericht op algemene werknemersvaardigheden en veilig werken binnen De Bolder. Verder krijgen alle vorkheftruckchauffeurs en alle overige chauffeurs regelmatig bijscholing en is er aandacht voor de jaarlijkse herhalingstrainingen bedrijfs-hulpverlening (speciaal gericht op EHBO/BHV in coronatijd). De scholing 'Plezierig Werken', in samenwerking met Stichting Texels Welzijn hebben we helaas ook in 2021 moeten opschorten wegens de beperkende maatregelen.

Samenwerking met de gemeentelijke organisatie

In navolging van de integratie van het ict-systeem van De Bolder met dat van de gemeente is in 2021 ook de telefonie geïntegreerd. Dit verhoogt de bedrijfszekerheid en is in beheer een stuk efficiënter. Ook is er nauw samengewerkt in de uitwerking van de HR21 functieherwaardering tussen de HRM functionarissen en is er samenwerking/uitwisseling op het gebied van inkoop en aanbesteden.

Arbeidsomstandigheden

De arbeidsomstandigheden van medewerkers vormen een van de belangrijkste aandachtspunten binnen de bedrijfsvoering van De Bolder. Juist bij medewerkers die kwetsbaar zijn in hun fysieke en/of psychische belastbaarheid luistert de manier waarop zij worden belast zeer nauw. Ook een consistente en deskundige instructie vanuit de werkleiding is enorm belangrijk. Bij (dreigende) uitval door overbelasting wordt werkplekondersteuning geboden door onze eigen arbeidsdeskundige. Sowieso heeft de nauwe samenwerking met de eigen bedrijfsarts en arbeidsdeskundige de focus op ziekteverzuimpreventie sterk vergroot. Er is zowel praktisch als beleidsmatig aandacht geweest voor gerichter ondersteunen van de operationeel leidinggevenden in de begeleiding van de medewerkers op dit vlak.

Het ziekteverzuim onder de productiemedewerkers was in 2021 11,0 %, hetgeen behoorlijk lager is dan het landelijk gemiddelde in dit soort organisaties. Dit cijfer is wel gecorrigeerd naar de afwezigheid wegens corona (quarantaine en/of besmetting).

De intensievere samenwerking tussen De Bolder en het STT heeft ook als positief effect dat, wanneer medewerkers door andere niet-werk-gerelateerde oorzaken uitvallen, eventuele ondersteuning in de privésfeer (bijvoorbeeld door inzet van begeleiding op het vlak van de WMO of anderszins) snel besproken kan worden.

In 2021 – het jaar waarin veel ondersteunende organisaties zich noodgedwongen op meer afstand moesten zetten in verband met corona – heeft dit ook weer in een aantal concrete gevallen uitval van medewerkers door ziekte, als gevolg van psychische overbelasting in de privésfeer, kunnen voorkomen.

Financiële kansen en bedreigingen (analyse van de verschillen t.o.v. de begroting)

- Bijdrageresultaat WSW

Kans +/- € 30.000

Werkelijk resultaat +/- € 121.000

De WSW-lonen en -personeelskosten zijn in totaal € 23.000 lager uitgevallen dan wat halverwege het jaar werd verwacht (zie specificatie in de toelichting op het overzicht van baten en lasten). De begroting van de te ontvangen gemeentelijke bijdrage is in de halfjaarrapportage aangepast (+ € 88.000) en daarmee in overeenstemming gebracht met de toegekende formatie en het budget volgens de meicirculaire. In de halfjaarcijfers was ook reeds de eerste coronacompensatie t.b.v. ruim € 48.000 meegenomen. De uiteindelijk ontvangen bijdrage is nog € 10.000 hoger door de tweede compensatieregeling. Bij elkaar is het bijdrageresultaat daardoor € 121.000 positief t.o.v. de oorspronkelijke begroting.

- Uitvoering Participatiewet

Kans -/- € 30.000 tot +/- € 30.000

Werkelijk resultaat +/- € 9.000

De begroting was in de halfjaarrapportage naar boven bijgesteld, enerzijds door de te verwachten bijdrage vanuit trajecten en de vergoeding voor begeleiding naar beneden bij te stellen met € 21.000, anderzijds door de te maken kosten te verhogen met € 38.000. Vanuit de gemeente is daarvoor toen een extra bijdrage van € 75.000 toegezegd, omdat ook de in de begroting opgenomen opbrengst uit TOZO-trajecten (zie 'Overige trajecten') niet gerealiseerd kon worden. In de jaarrekening zijn de kosten nog € 4.000 hoger uitgevallen en de gemeentelijke bijdrage € 2.000 lager. Bij elkaar is het bijdrageresultaat daardoor € 9.000 positief t.o.v. de oorspronkelijke begroting.

- Overige-Trajecten

Kans -/- € 10.000 tot +/- € 10.000

Werkelijk -/- € 19.000

In de halfjaarrapportage was rekening gehouden met een flinke daling van € 16.000 vanwege het uitblijven van opbrengsten uit TOZO-trajecten. Daarnaast is ook de opbrengst uit overige trajecten uiteindelijk € 3.000 lager dan begroot.

- Opbrengst verkoop en productie

Kans -/- € 50.000

Werkelijke opbrengst -/- € 38.000.

De daling is enerzijds gerelateerd aan de coronapandemie. Met name de opbrengst van de wasserij had hieronder te lijden. De omzet van vloerplaten is weliswaar toegenomen met ruim € 300.000, maar deze werd voor 90% gecompenseerd door verhoging van de prijzen van grond- en hulpstoffen. Bij de halfjaarrapportage was reeds rekening gehouden met een daling van de opbrengst voor een bedrag van € 41.000. Uiteindelijk is het resultaat nog € 3.000 hoger uitgevallen.

- Kosten bedrijfsvoering

Kans nihil (taakstellend begroot)

Werkelijke kosten +/- € 160.000

De begroting was in de halfjaarrapportage al met € 87.000 aangepast, enerzijds vanwege hogere salariskosten van de ambtelijke staf i.v.m. vervanging wegens langdurige ziekte en verhoogde pensioenlasten en anderzijds vanwege onvermijdelijke andere hogere kosten. De salariskosten van het ambtelijk personeel zijn € 24.000 hoger dan verwacht in de gewijzigde begroting. Dit wordt deels veroorzaakt door het niet voorziene beëindigen van een dienstverband waardoor een bijdrage aan het UWV moest worden betaald wegens het eigen risico voor de WW. Daarnaast is de nabetaling over 2021 ad € 18.000 wegens de aanpassing van de cao die in februari 2022 is uitgekeerd ook in de lasten van 2021 meegenomen.

De onder de overige bedrijfskosten vallende onderhoudskosten zijn overschreden met een bedrag van € 45.000 (zie hiervoor de uitgebreide specificatie in de toelichting op het overzicht van baten en lasten, pagina 30).

Verder is aan dienstverlening/advieskosten derden € 18.000 extra uitgegeven in verband met het proces van Europese aanbesteding en het uitgestelde Medewerkersonderzoek. Daartegenover vielen de accountantskosten lager uit door een andere wijze van toerekening aan het boekjaar op voorschrift van de commissie BBV in februari 2022.

Uiteindelijk is het resultaat € 52.000 meer negatief dan voorzien bij de halfjaarrapportage, waarin reeds een onttrekking uit de Reserve egalisatie rekeningresultaten was voorzien van € 29.000. Voorgesteld wordt het negatieve resultaat eveneens te onttrekken uit deze risicoreserve.

PARAGRAFEN

PARAGRAFEN

Paragraaf A: Lokale heffingen

Deze paragraaf is niet van toepassing voor De Bolder. Hiervoor wordt verwezen naar de jaarrekening van de gemeente Texel.

Paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van De Bolder is het vermogen om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de bedrijfsvoering zonder directe externe hulp veilig te stellen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen waarover De Bolder beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is een indicatie voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van De Bolder.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van De Bolder bestaat uit de algemene reserve en de stille reserves. Stille reserves worden gevormd door de meerwaarde van activa die laag of tegen nul zijn gewaardeerd en verkoopbaar zijn indien men dat zou willen.

De algemene reserve bedraagt eind 2021 € 360.000. De gebouwen zijn in 2014 getaxeerd op een mogelijke verkoopopbrengst van € 4.135.000. Hier tegenover staan een WOZ-waarde begin 2021 van € 3.642.000 en een boekwaarde eind 2021 van € 1.465.000.

Zonder stagnatie van de bedrijfsvoering te veroorzaken zijn er volgens bovenstaande definitie geen stille reserves. Uiteraard kan een stille reserve alleen worden geëffectueerd bij een gerealiseerde verkoop. Dit is afhankelijk van de markt.

Onderdeel van het eigen vermogen van De Bolder zijn de verschillende bestemmingsreserves. Deze reserves zijn onderverdeeld in investeringsreserves, kostenreserves en risicoreserves. Het totaal van de risicoreserves bedraagt eind 2021 € 335.000. Net als de algemene reserve zijn deze risicoreserves bestemd voor toekomstige risico's.

Inventarisatie van risico's

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Deze wet behelst de hervorming van de WSW, de WWB en de Wa-jong, gecombineerd met een bezuinigingsopdracht voor de komende jaren.

De instroom in de WSW is per 1 januari 2015 volledig gestopt. Voor iedereen die op 31 december 2014 in dienst was in de WSW blijven de rechten gewaarborgd. Door natuurlijk verloop met een volledige instroomstop is het aantal werknemers in de WSW van 2015 naar 2021 met 54 personen gedaald tot 102 personen.

De gemeente Texel heeft besloten de Participatiewet grotendeels zelf uit te voeren, waarbij voor alles wat met gesubsidieerd werk te maken heeft De Bolder wordt ingeschakeld. Na een voorzichtige start in 2016 met 3 werknemers zijn er in de afgelopen jaren per saldo nog 20 personen ingestroomd. De krimp in de WSW is daardoor slechts gedeeltelijk gecompenseerd door groei in de Participatiewet.

Net als voor andere (voormalige) SW-bedrijven is het voor De Bolder steeds een uitdaging om de WSW met de krimpende beschikbare middelen te blijven uitvoeren en om vorm te geven aan de uitvoering van de Participatiewet, binnen de daarvoor beschikbare budgetten. Dit vraagt doorlopend aanpassingen in de bedrijfsvoering en de kostenstructuur. De steeds zwakker wordende samenhang van de doelgroep heeft negatieve gevolgen voor de productiemogelijkheden van de werknemers en versterkt dit proces nog eens. Dit kan ook betekenen dat in de toekomst afdelingen gaan inkrimpen waardoor machines buiten gebruik zullen worden gesteld, met als gevolg dat die machines moeten worden afgeboekt. Met de krimpende budgetten bestaat ook het risico dat het niet direct lukt om de vaste lasten in gelijke mate te laten dalen.

Vanaf het voorjaar van 2021 is een intensieve dialoog gestart met interne en externe stakeholders over de langetermijntoekomst van De Bolder. De opbrengsten van dit traject zijn vervlochten met de herijking van de Visie op het Sociaal Domein en de daaraan gekoppelde uitvoeringsplannen. Tijdens de laatste raadsvergadering van 2021 is de raad akkoord gegaan met de door De Bolder gewenste ontwikkelrichting. Enerzijds gaat het daarbij om de duurzame en verantwoorde instandhouding van het werkbedrijf, gekoppeld aan de visie om gemeentebreed re-integratie en inkomensondersteuning integraal te gaan vormgeven binnen het concept 'Huis van Ontwikkeling'. In 2022 en 2023 zullen hier concrete plannen voor worden ontwikkeld met belangrijke keuzes voor de toekomst.

Uit deze jaarrekening en ook uit de eerder vastgestelde begroting voor 2022 blijkt dat het financieel gezien noodzakelijk is om de onderliggende bedrijfsstructuur van De Bolder én de manier waarop De Bolder binnen de gemeente vorm geeft aan zijn taak, te herzien. De 'winst-verlies' werkwijze van De Bolder is lastig te combineren met de 'taak-budget' werkwijze van de overige gemeentelijke afdelingen. Zeker wanneer de uitvoerende taken steeds vaker integraal vanuit de afdelingen worden vormgegeven zoals dat bijvoorbeeld rondom de inburgering- en begeleiding van re-integratie trajecten het geval is. Daarbij is het van belang dat de focus wordt verschoven van 'kosten' naar 'waarde en waarden'. In die sfeer zullen we de verdere ontwikkelingen in 2022 dan ook verder oppakken.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing op overheidsondernemingen. Die moeten zelf nagaan voor welke activiteiten ze belastingplichtig zijn.

Volgens de gemeente (advies van de belastingadviseur) komt De Bolder niet door de ondernemingspoort voor haar activiteiten. Uit een gesprek met de belastingdienst in juni 2021 is gebleken dat de dienst het eens is met het door de gemeente ingenomen standpunt over de vennootschapsbelasting t.a.v. activiteiten van De Bolder.

Omdat De Bolder een productie- en bemiddelingsbedrijf is dat op diverse markten opereert, worden er hierdoor ondernemersrisico's gelopen. Door de spreiding over diverse PMC's en spreiding van afnemers wordt getracht dit risico beheersbaar te houden. De productie van ondervloeren is in de loop der jaren echter een grotere rol gaan spelen en beslaat thans bijna 50% van de totale productie. Dit is mede het gevolg van de verminderde productie in de wasserij vanwege de coronabeperkingen. Er bestaat natuurlijk altijd het risico dat een bepaalde deelmarkt niet meer rendabel kan worden uitgevoerd of een bepaalde afnemer besluit naar een andere leverancier te gaan, maar dit kan worden opgevangen door een verschuiving naar een van de andere PMC's. De betrokken werknemers zullen niet worden ontslagen, maar er moeten aanvullende vervangende rendabele werkzaamheden worden gevonden.

Vanuit het productiebedrijf zijn er geen lopende claims met een substantieel financieel belang bekend. Risico's die volgen uit de normale bedrijfsvoering van De Bolder zijn afgedekt door verzekeringen of er zijn voorzieningen voor getroffen.

Beleid

De algemene reserve is een algemene buffer voor het opvangen van tegenvallers en bedraagt eind 2020 € 360.000, dat is 8% van de totale bedrijfslasten. Als wordt gekeken naar de bedrijfslasten zonder WSW-loonkosten en Participatiewet, want daarvoor wordt een gemeentelijke bijdrage ontvangen, dan bedraagt de algemene reserve 20% van deze bedrijfslasten. Het beleid van De Bolder is om een sluitende begroting te presenteren, zodat de algemene reserve niet hoeft te worden aangesproken. Als er dan onverwachte tegenvallers ontstaan, zodat er een negatief resultaat moet worden gepresenteerd, dan is een algemene reserve van 20% van deze bedrijfslasten een verantwoorde buffer.

Daarnaast is er uit de winstbestemmingen van 2014 tot 2017 in totaal € 354.000 gestort in de Reserve egalisatie rekeningresultaten. Ook deze reserve is gevormd voor de dekking van negatieve rekeningresultaten. Daaraan is in 2021 conform het door de raad genomen besluit bij de jaarrekening over 2020 aan deze bestemmingsreserve een bedrag groot € 59.000 toegevoegd door herbestemming van de reserve speciale trajecten Participatiewet.

Kengetallen volgens art. 11 BBV:

Jaarverslag 2021	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2021	Verslag 2020	Verslag 2019
Kengetallen			
netto schuldquote	47	48	51
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	14	11	14
solvabiliteitsratio	35	37	35
structurele exploitatieruimte	- 4	0	- 2

Betekenis kengetallen:

Netto schuldquote: weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: idem maar dan gecorrigeerd voor de uitgeleende gelden.

Solvabiliteitsratio: geeft inzicht in de mate waarin een gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte: in hoeverre is een gemeente in staat de structurele lasten te voldoen uit de structurele baten.

De opname van bovenstaande kengetallen is verplicht volgens art 11. BBV vanaf de jaarrekening 2015. De betreffende cijfers van De Bolder worden geconsolideerd in de jaarrekening van de gemeente Texel. Voor een toelichting wordt verwezen naar de kengetallen van de gemeente Texel met de betreffende toelichting.

Paragraaf C: Onderhoud kapitaalgoederen

De samenstelling van de gebouwen van De Bolder is zo divers dat de normale onderhoudskosten, inclusief groot onderhoud, een gelijkmatig verloop in de tijd geven. Onderhoud wordt naar behoefte uitgevoerd, afhankelijk van de noodzaak van het betreffende onderhoud en afhankelijk van de financiële middelen van dat moment. Uit de winstbestemming van 2013 was een bestemmingsreserve gevormd voor groot onderhoud aan gebouwen en installaties. In 2019 is deze reserve aangewend voor het vervroegd vervangen van dakplaten en bitumen dakbedekking in verband met de wens van de gemeente om extra zonnepanelen op de panden te plaatsen

Paragraaf D: Financiering

Conform het treasury-statuuut van de gemeente Texel en de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) dient in de jaarrekening verantwoording over het gevoerde treasury-beleid te worden afgelegd. Deze verantwoording vindt niet plaats in de jaarrekening van De Bolder, maar in die van de gemeente Texel.

Paragraaf E: Bedrijfsvoering

Voor een verantwoording over de bedrijfsvoering van De Bolder verwijs ik u naar het algemene gedeelte van het jaarverslag.

Paragraaf F: Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin De Bolder een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Volgens deze definitie heeft De Bolder geen verbonden partijen.

JAARREKENING

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2021 (x € 1.000)

ACTIVA	2021	2020	2019	PASSIVA	2021	2020	2019
Vaste activa				Vaste passiva			
Materiële vaste activa				Eigen vermogen			
Investerings met een economisch nut	1.771	1.853	2.000	Algemene reserve	360	360	360
Financiële vaste activa				Bestemmingsreserves-	1.088	1.127	1.207
Leningen aan				Gerealiseerde resultaat	-/- 52	99	0
Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1.403	1.593	1.613	Totaal eigen vermogen	1.396	1.586	1.567
Vlottende activa				Voorzieningen			
Voorraden				Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0	0	0
Grond- en hulpstoffen	217	193	161	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer			
Gereed product en Handelsgoederen	6	5	8	Onderhandse leningen van Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1771	1.853	2.000
Totaal voorraden	223	198	169	Vlottende passiva			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
Vorderingen op openbare lichamen	253	234	269	Overige schulden	92	70	97
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	0	Overlopende passiva			
Rekening-courantverhoudingen met niet- financiële instellingen	6	0	39	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	690	753	821
Overige vorderingen	233	172	193				
Totaal uitzettingen	492	406	501				
Liquide middelen							
Kassaldi	0	0	0				
Banksaldi	2	2	1				
Totaal liquide middelen	2	2	1				
Overlopende activa							
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	58	210	201				
Totaal	3.949	4.262	4.485	Totaal	3.949	4.262	4.485

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING (x € 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2021		Begroting 2021 na wijziging		Begroting 2021 voor wijziging		Realisatie 2020		Realisatie 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bijdrageresultaat										
<u>WSW</u>										
Lonen en personeelskosten WSW	2.307		2.329		2.329		2.318		2.414	
Gemeentelijke bijdragen WSW		2.354		2.344		2.255		2.459		2.372
Resultaat WSW		47		15	-/- 74			141	-/- 42	
<u>Participatiewet</u>										
Lonen en personeelskosten P-wet	325		321		283		248		287	
Gemeentelijke bijdragen P-wet		366		368		315		318		360
Resultaat Participatiewet		41		47		32		70		73
<u>Overige trajecten</u>										
Personeelskosten overige trajecten	0		1		1		1		0	
Vergoeding overige trajecten		17		21		37		19		14
Resultaat Overige trajecten		17		20		36		18		14
★ Totaal bijdrageresultaat		105		82	-/- 6			229		45
Bedrijfsopbrengsten										
Opbrengst verkoop en productie		1.525		1.522		1.563		1.502		1.611
Afschrijving vaste activa t.b.v. productie	76		78		109		91		105	
Overige bedrijfskosten t.b.v. productie	240		234		180		185		178	
Bedrijfslasten t.b.v. productie	316		312		289		276		283	
★ Totaal bedrijfsopbrengsten		1.209		1.210		1.274		1.226		1.328
Overige opbrengsten										
Huuropbrengst gebouwen		25		21		21				
★ Totaal overige opbrengsten		25		21		21				
Kosten bedrijfsvoering										
Salariskosten ambtelijk personeel	1.009		985		929		1.089		1.028	
Afschrijving vaste activa algemeen	54		54		33		56		61	
Overige bedrijfskosten	480		431		421		292		473	
★ Totaal kosten bedrijfsvoering	1.543		1.470		1.383		1.437		1.562	
★ Totaal bijdrage- en bedrijfsresultaat	-/- 204		-/- 157		-/- 94		18		-/- 189	
Financiële baten en lasten		14		12		12		2		1
★ Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-/- 190		-/- 145		-/- 82		20		-/- 188	
Onttrekking/toevoeging aan reserves		138		145		82		79		188
★ Gerealiseerde resultaat	-/- 52		0		0		99		0	

Het negatieve resultaat van € 190.000 is het resultaat dat De Bolder heeft behaald uit de normale bedrijfsvoering, inclusief incidentele baten en lasten. Daarnaast zijn er onttrekkingen uit bestemmingsreserves, waarvoor al eerder besluitvorming is geweest. Per saldo leidt dit tot het negatieve resultaat van € 52.000.

GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGLEGGING

ALGEMENE GRONDSLAGEN.

Onderstaande grondbeginselen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van De Bolder is meer gedetailleerd dan het BBV voorschrijft. De Bolder heeft hier bewust voor gekozen ter vergroting van het sturingsmechanisme van de directie en de verantwoordingsbehoefte van de gemeente Texel.

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegeerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De Bolder is onderdeel van de gemeente Texel

Juridisch is De Bolder een afdeling van de gemeente Texel. Praktisch kent De Bolder, binnen door de gemeenteraad van de gemeente Texel gestelde financiële en operationele kaders, echter een relatief grote mate van zelfstandigheid. Tevens kennen de activiteiten van De Bolder veel elementen die niet specifiek zijn voor een gemeente. Om deze redenen (maar ook vanwege historische redenen – De Bolder was vroeger een tak van dienst met de bijbehorende bijzondere verplichtingen) verantwoordt De Bolder zich jaarlijks via een eigen jaarrekening over de resultaten van het verslagjaar. Deze jaarrekening is primair bedoeld voor de gemeente Texel voor het afleggen van verantwoording en het overnemen van de financiële resultaten in de jaarrekening van de gemeente Texel. De jaarrekening van De Bolder is een openbaar document en kan dus ook door andere partijen gebruikt worden. De Bolder is geen zelfstandige juridische entiteit. Bij de interpretatie van de jaarrekening is het van belang van deze situatie kennis te nemen. De belangrijkste elementen hierbij zijn:

- Op diverse plaatsen in de jaarrekening worden, in de toelichting, vorderingen op en schulden aan de gemeente Texel genoemd. Omdat De Bolder onderdeel is van de gemeente, zijn deze niet opeisbaar.
- De jaarrekening bevat een WNT-verantwoording. In formele zin is De Bolder geen WNT-instelling en is dan ook niet opgenomen in het WNT-register ministerie van BZK.
- Het eigen vermogen staat ter beschikking van de gemeente Texel.
- De Bolder en de gemeente Texel dienen zich te houden aan de Europese aanbestedingsregels. Binnen De Bolder worden opdrachten beoordeeld op de opdrachtwaarde voor alleen De Bolder. Daarbij wordt niet beoordeeld of er binnen de overige onderdelen van de gemeente Texel mogelijk samenhangende opdrachten bestaan die samengevoegd zouden moeten worden met deze opdrachtwaarde.

Vennootschapsbelasting.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing voor overheidsondernemingen. De huidige analyse geeft aan dat De Bolder als onderdeel van de gemeente niet belastingplichtig is voor de activiteiten in het kader van de WSW en de Participatiewet. Dit wordt toegelicht bij de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

BALANS.

Materiële vaste activa.

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de verkrijgings- of verwaardingsprijs, verminderd met de over dit bedrag berekende lineaire afschrijvingen.

Het afschrijvingspercentage is, rekening houdend met het BBV, afhankelijk van de soort investering en de geschatte levensduur, waarbij een activiteitsgrens van € 10.000 wordt aangehouden. Op grond wordt niet afgeschreven.

Gronzen en terreinen	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	40 jaar
Bedrijfsgebouwen technische installaties	10 jaar
Machines, apparaten, overige inventaris	5/10 jaar
Transportmiddelen, landbouwtractoren en aanhangwagens	10 jaar
Personenauto's en bedrijfsauto's	7 jaar
Hard- en software ICT	5 jaar

Financiële vaste activa.

Betreft een lening aan de gemeente Texel ter grootte van de reserves en voorzieningen van De Bolder. Deze wordt opgenomen tegen de nominale waarde.

Voorraden.

De grond- en hulpstoffen worden overwegend gewaardeerd tegen vaste verrekenningsprijs, gebaseerd op de gemiddelde inkoopprijs. Verschillen tussen vaste verrekenningsprijs en feitelijke inkoopprijs worden als bedrijfsresultaat verantwoord. Alleen voor de vloerplaten kunnen de verrekenningsprijsen tussentijds worden aangepast als er sprake is van grote schommelingen in de prijzen. Incurante voorraden zijn afgewaardeerd tot marktwaarde. De goederen in bewerking en het gereed product worden gewaardeerd tegen de grondstoffenprijs, wat tot gevolg heeft dat de gerealiseerde opbrengst pas als opbrengst wordt genomen bij verkoop en aflevering van het product.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, waarbij een voorziening kan worden getroffen voor debiteurenrisico's voor posten ouder dan 3 maanden.

Liquide middelen.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen.

De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Aan de bestemmingsreserves is door het bestuur een specifieke bestemming gegeven.

Aan het gerealiseerde resultaat van het begrotingsjaar zal door het bestuur een bestemming worden gegeven.

Voorzieningen.

De voorzieningen worden tegen de nominale waarde van de verwachte verplichtingen opgenomen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De materiële vaste activa worden gefinancierd door een lening van de gemeente Texel. Het gehanteerde rentepercentage is gelijk aan het percentage van het laatst door de gemeente afgesloten krediet. De aflossing is gelijk aan de afschrijvingen van de activa, verhoogd met de boekwaarde van de desinvesteringen.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende passiva.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING.

Lonen en personeelskosten WSW.

Hierop worden de loonkosten inclusief personeelskosten verantwoord van het WSW-personeel.

Gemeentelijke bijdragen WSW.

Dit betreft de van de gemeente ontvangen bijdrage voor de uitvoering van de WSW.

Lonen en personeelskosten Participatiewet.

Hierop worden de loonkosten inclusief personeelskosten verantwoord van werknemers vanuit de Participatiewet.

GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGLEGGING **(vervolg)**

Gemeentelijke bijdragen Participatiewet.

Dit betreft de van de gemeente ontvangen bijdrage voor de uitvoering van de Participatiewet.

Opbrengst verkoop en productie.

De opbrengst is de omzet verminderd met de kosten voor grond- en hulpstoffen. De omzet is de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief over de omzet geheven belastingen.

Afschrijving vaste activa t.b.v. de productie.

Dit betreft de afschrijvingskosten van de materiële vaste activa, die worden gebruikt voor het realiseren van de productie.

Overige bedrijfskosten t.b.v. productie.

Onder deze post staan alle overige bedrijfskosten, die rechtstreeks ten laste van de productie worden gebracht.

Salariskosten ambtelijk personeel.

Hierop worden de salariskosten inclusief personeelskosten van het ambtelijk personeel verantwoord.

Afschrijving vaste activa algemeen.

Dit betreft de afschrijvingskosten van de materiële vaste activa die niet direct voor de productie worden gebruikt.

Overige bedrijfskosten.

Onder deze post staan alle overige bedrijfskosten opgenomen, berekend op basis van historische kosten.

Financiële baten en lasten.

De financiële baten en lasten bestaan uit ontvangen rentebaten en betaalde rentelasten.

Onttrekking/toevoeging aan reserves.

Hieronder zijn begrepen de onttrekkingen uit en toevoegingen aan de verschillende bestemmingsreserves.

Gerealiseerd resultaat.

Het voorstel voor de resultaatbestemming wordt separaat aangeboden. Het risico voor exploitatieverliezen ligt bij de gemeente Texel.

TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	512	512					512
Bedrijfsgebouwen en installaties	1.092	1.022			69		953
Vervoermiddelen	16	9			4		5
Machines en overige inventaris	380	310	48		57		301
Totaal	2.000	1.853	48		130		1.771

De materiële vaste activa betreffen uitsluitend activa met een economisch nut. De gebouwen, installaties, machines, inventarissen en goederen zijn op basis van een onafhankelijke taxatie voor een herbouwwaarde van € 13.437.000 verzekerd tegen brand- en stormschade. Deze taxatiewaarde wordt jaarlijks geïndexeerd en is aanzienlijk hoger dan de boekwaarde.

In 2021 is geïnvesteerd in een nieuwe industriële wasmachine (vervanging afgeschreven machine) en 2 nieuwe hoogheffers. Een van de wasbussen, die zowel technisch als economisch volledig was afgeschreven, is verkocht omdat reparatie niet meer rendabel was.

Er is geen sprake van nog lopende kredieten.

Het restant ad € 52.000 van het door de raad goedgekeurde investeringsplan 2021 (ten bedrage van € 100.000) is overgeheveld naar 2022.

Financiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Lening aan de gemeente Texel	1.613	1.593		190			1.403

De lening bestaat uit de bij de gemeente Texel belegde reserves en voorzieningen. Onder de desinvesteringen zijn opgenomen het negatieve resultaat van 2021 en de onttrekkingen aan reserves.

Vlottende activa

Voorraden

	x € 1.000		
	2021	2020	2019
Grond- en hulpstoffen	217	193	161
Gereed product en handelsgoederen	6	5	8
Totaal voorraden	223	198	169

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen			
Gemeente Texel	253	224	269
Overgedragen WSW-bijdrage overige gemeenten	0	10	0
Totaal vorderingen	253	234	269

De vordering op de gemeente betreft het debiteurensaldo ad € 54.000 aangevuld met een bedrag ad € 75.000 nog te ontvangen bijdrage PW conform de halfjaarrapportage en het per jaar-ultimo te verrekenen bedrag met de gemeente, dat is een post die jaarlijks onderling wordt verrekend voor de te verrekenen (voorgeschoten) investeringen en afschrijvingen, de te verrekenen rente over de activa en de belegde reserves, de rente over de rekening-courant en de te verrekenen btw (compensatiefonds).

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen	0	0	0
--------------	----------	----------	----------

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren is voor De Bolder € 250.000 tot en met 30 juni 2021. Met ingang van 1 juli 2021 bedraagt het drempelbedrag voor De Bolder € 1.000.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren x € 1.000	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	1	1	2	1
Ruimte onder het drempelbedrag	249	249	998	999

TOELICHTING OP DE BALANS

		x € 1.000		
		2021	2020	2019
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen				
	Banksaldo BNG via gemeente Texel	<u>6</u>	<u>0</u>	<u>39</u>
Overige vorderingen	Handelsdebiteuren	240	179	200
	Voorziening dubieuze debiteuren	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7</u>
	Totaal uitzettingen	<u>233</u>	<u>172</u>	<u>193</u>
	Handelsdebiteuren ouder dan 3 maanden (x € 1.000)	8	18	1
Voor de verwachte oninbaarheid van vorderingen op debiteuren is een voorziening van € 7.000 gevormd. In het boekjaar is een vordering van € 1.000 afgeboekt wegens oninbaarheid.				
<u>Liquide middelen</u>				
Kassaldi	Kassaldi	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Banksaldi	Banksaldi	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>1</u>
<u>Overlopende activa</u>				
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen				
	Vooruitbetaalde kosten	11	3	4
	Belastingdienst			9
	Nog te ontvangen bedragen	<u>47</u>	<u>207</u>	<u>188</u>
	Totaal overlopende activa	<u>58</u>	<u>210</u>	<u>201</u>

In deze post is een bedrag van € 35.000 begrepen aan nog te ontvangen subsidie lage-inkomensvoordeel (LIV) in het kader van de Wet tegemoetkoming loondomein (Wtl).

TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

Vaste passiva

Reserves x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020	Bestem- ming resultaat	Herbe- stemming	Ont- trekking	Onttrekking tbv afschrijv.	Boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserve	360	360	-	-	-	-	360
Investeringsreserves:							
Reserve investeringen 2003	114	81	-	-	-	-20	61
Reserve investeringen 2018	413	395	-	100	-	-21	474
Reserve cofinanc. transitiekst. PW	90	77	-	-	-	-14	63
Kostenreserves:							0
Reserve groot onderhoud gebouwen	2	-	-	-	-	-	0
Reserve speciale trajecten P-wet	159	159	-	-159	-	-	0
Reserve transformatiekosten	123	110	99	-	-54	-	155
Risicoreserves:							0
Reserve egalisatie rekeningresultaten	305	305	-	59	-29	-	335
Gerealiseerde resultaten:							0
Gerealiseerde resultaat 2020		99	-99		-		0
Gerealiseerde resultaat 2021			-52				-52
Totaal	1.566	1.586	-52	0	-83	-55	1.396

Algemene reserve

De algemene reserve is bestemd als algemene buffer voor De Bolder om te voorkomen dat er bij incidentele financiële problemen in de bedrijfsvoering een beroep moet worden gedaan op de gemeentelijke begroting. De algemene reserve bedraagt eind 2021 8% van de totale jaarlijkse bedrijfslasten. Als bedrijf dat financieel voor 35% afhankelijk is van bedrijfsmatige ontwikkelingen die positief, maar ook negatief kunnen fluctueren, is een reserve van 8% betrekkelijk gering. Als wordt gekeken naar de bedrijfslasten zonder loonkosten WSW en Participatiewet, want daarvoor wordt een bijdrage vanuit het Rijk ontvangen, dan bedraagt de algemene reserve nagenoeg 20% van deze bedrijfslasten.

Bestemmingsreserves

Reserve investeringen 2003: Bij investeringen ten behoeve van de productie vindt steeds de afweging plaats of een investering wel rendabel is. Investeringsreserves ten behoeve van de productie binnen een leer-werkbedrijf als De Bolder zijn in principe nooit voor 100% rendabel, maar veelal voor 30% tot 50%. Om passend werk te kunnen bieden wordt er soms toch besloten tot een investering waarvan van tevoren bekend is dat deze slechts in geringe mate bijdraagt aan de opbrengst uit productie. De afschrijvingslasten van de betreffende investeringen worden afgedekt uit deze reserve, waardoor de totale afschrijvingslasten van het hele bedrijf beperkt blijven tot commercieel verantwoorde hoogte.

Reserve investeringen 2018: In 2018 is een nieuwe investeringsreserve gevormd. De bestaande investeringsreserve was al jaren gesloten en een aantal van de daarmee gedekte investeringen was reeds afgeschreven. Om bij vervanging daarvan niet geconfronteerd te worden met extra lasten is ervoor gekozen de bestaande reserve financiering van formatieplaatsen om te labelen naar investeringsreserve. Hierdoor kunnen de totale afschrijvingslasten van het hele bedrijf beperkt blijven tot commercieel verantwoorde hoogte. Door herbestemming van de 'reserve speciale trajecten P-wet' is conform Raadsbesluit 3008139 van 16 juni 2021 een bedrag van € 100.000 toegevoegd aan deze reserve.

Reserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet: De rijksoverheid heeft een transitiebudget van landelijk € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het financieren van de kosten om de SW-bedrijven om te vormen van uitvoerders van de WSW naar uitvoerders van de Participatiewet. Een voorwaarde daarbij was dat de bedrijven zelf minimaal 50% aan cofinanciering bijdroegen. De voor Texel toegekende subsidie bedroeg € 39.000, wat voor € 30.000 is gebruikt voor de gedeeltelijke financiering van enkele investeringen. Uit de winstbestemmingen van 2014 en 2015 zijn bedragen toegevoegd aan deze reserve voor de financiering van de goedgekeurde plannen. De afschrijvingslasten van de betreffende investeringen worden gedekt uit deze reserve.

Kostenreserves

Reserve groot onderhoud gebouwen: Uit de winstbestemming van 2013 is een bestemmingsreserve gevormd voor groot onderhoud aan gebouwen en installaties. Het doel was om te voorzien in de behoefte aan financiering van dit onderhoud met het oog op de jaren dat er minder financiering voor gesubsidieerde arbeid beschikbaar zal zijn en de gebouwen en installaties meer onderhoud zullen gaan vragen. In 2019 stond De Bolder voor de keuze om gevolg te geven aan de wensen van de gemeenteraad om zoveel mogelijk daken te bedekken met zonnepanelen. Het besluit is toen genomen om gepland groot onderhoud aan de daken enkele jaren naar voren te halen en daarna de zonnepanelen te plaatsen. De reserve is met dit besluit volledig aangewend.

TOELICHTING OP DE BALANS

Reserve speciale trajecten Participatiewet: Uit de winstbestemming van 2015 is een bestemmingsreserve gevormd voor het ontwikkelen van speciale trajecten voor die doelgroepen van de Participatiewet waarvoor in de toekomst extra zorg nodig zal zijn zoals voor de Wajongers en oudere werkzoekenden. In 2017 en 2018 is deze reserve gebruikt voor de dekking van een deel van de salariskosten van een productiemedewerker uit de doelgroep, die niet viel binnen de regels van de Participatiewet. Het is niet te verwachten dat deze reserve nog zal worden aangesproken daar bij het aanbieden van nieuwe soorten trajecten altijd uit gegaan wordt van een sluitende businesscase. Vandaar dat er herbestemming van deze reserve heeft plaatsgevonden conform Raadsbesluit 3008139 van 16 juni 2021. Een bedrag van € 100.000 is toegevoegd aan de Reserve investeringen 2018 en het restant ad € 59.000 is gedoteerd aan de Reserve egalisatie rekeningresultaten.

Reserve transformatiekosten: Met het definitief afblazen van de samenvoeging van De Bolder en het STT ontstond een nieuw vraagstuk over de langertermijnbestaansscenario's van De Bolder. In de huidige jaren (met name wegens uitstroom van personeel) is een transformatie van het productiebedrijf noodzakelijk om de toekomst van De Bolder veilig te stellen. Er worden diverse scenario's onderzocht met betrekking tot samenwerking met andere (publieke- of private-) partners, er moeten aanpassingen worden doorgevoerd in de bedrijfsvoering door het aantrekken van nieuwe werkprojecten en/of het afstoten van bestaande projecten. De Bolder heeft als uitvoeringsorganisatie geen eigen leidschapcapaciteit en is daarmee aangewezen op externe inhuur van de benodigde expertise/projectleiders om al deze extra activiteiten vorm te geven. Door hiervoor een bestemmingsreserve te vormen en de betreffende kosten hieruit te financieren, komen deze noodzakelijke ontwikkelkosten niet ten laste van het exploitatieresultaat en houdt De Bolder daarmee haar handen vrij om, naast de lopende productie, ook te kunnen investeren in de ontwikkeling van de eigen toekomst. De reserve, die gevormd is uit het resultaat van 2018, is bestemd voor de inhuur van ondersteuning bij het opstellen van plannen en toekomstscenario's, voor de inhuur van uitvoerend projectleiderschap en voor het uitvoeren van pilots in het kader van het transformatieproces, inclusief eventuele materiële kosten. Het positieve resultaat (€ 99.000) van 2020 is conform Raadsbesluit 3008139 van 16 juni 2021 toegevoegd aan deze reserve.

Risicoreserves

Reserve egalisatie rekeningresultaten: In de meerjarenraming wordt een dalend rekeningresultaat voorzien, dat ook negatief kan worden. Dekking van de negatieve resultaten kan uit deze bestemmingsreserve plaatsvinden. Er wordt dan voldoende tijd ingebouwd om maatregelen te nemen teneinde weer een sluitende begroting te krijgen. Uit de winstbestemmingen 2014 t/m 2017 is een gedeelte van het voordelig resultaat in deze reserve gestort. Conform Raadsbesluit 3008139 van 16 juni 2021 is een deel van de herbestemming van de Reserve speciale trajecten P-wet t.b.v. € 59.000 toegevoegd aan deze risicoreserve.

Voorzieningen

Voorziening transitievergoedingen: Met de invoering van de Wet werk en zekerheid hebben werknemers vanaf juli 2015 bij ontslag recht op een transitievergoeding. Deze transitievergoeding is ook van toepassing bij ontslag na 2 jaar ziekte, waarbij geen uitzondering is gemaakt voor de speciale doelgroep WSW-werknemers. Voor de in 2019 te verwachten uitkeringen bij ontslag na langdurige ziekte was in 2018 een voorziening gevormd. Door overlijden van de medewerker voor uitkeringsdatum viel deze voorziening vrij in 2019. Tegenover de in 2019, 2020 en 2021 betaalde transitievergoedingen is steeds een vordering opgenomen op het UWV zodra het wettelijk besluit genomen was dat het UWV aan de werkgevers de transitievergoeding zou terugbetalen. Deze compensatie is nagenoeg geheel daadwerkelijk uitbetaald in 2021. Alleen de in december 2021 betaalde vergoeding wegens urenvermindering na 2 jaar ziekte staat nog als vordering op de balans.

		x € 1.000		
		2021	2020	2019
<u>Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer</u>				
Onderhandse leningen van Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden				
Gemeente Texel	Saldo per 1 januari	1.853	2.000	1.983
	Nieuwe leningen	48	-	183
	Aflossingen	<u>-/- 130</u>	<u>-/- 147</u>	<u>-/- 166</u>
	Saldo per 31 december	<u>1.771</u>	<u>1.853</u>	<u>2.000</u>

De leningen worden verstrekt door de gemeente Texel, waarvoor in 2021 een rente is betaald van 0,365%, dat is €7.000, tegenover €31.000 in 2020 respectievelijk €78.000 in 2019. Het rentepercentage was per 4 mei 2020 gewijzigd van 3,25% naar 0,365%. De aflossingsverplichting voor 2022 bedraagt conform de begroting €140.000 (gelijk aan de begrote afschrijvingen) en de raming van te verwachten nieuwe leningen in 2021 is €152.000 (gelijk aan de (deels uitgestelde) geplande investeringen van 2021 en 2022).

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden	Crediteuren	92	59	96
	Belastingdienst	-	10	-
	Overige schulden	<u>-</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
	Saldo per 31 december	<u>92</u>	<u>70</u>	<u>97</u>

TOELICHTING OP DE BALANS

		x € 1.000		
		2021	2020	2019
<u>Overlopende passiva</u>				
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume				
	Nog te betalen bedragen	205	249	92
	Vooruit ontvangen bedragen	-	2	-
	Rekening-courant gemeente Texel	485	382	719
	Nog te verrekenen gemeente Texel	-	120	10
	Saldo per 31 december	<u>690</u>	<u>753</u>	<u>590</u>

De post nog te betalen bedragen bestaat uit in 2022 (nog te) ontvangen facturen voor leveringen en diensten die in 2021 hebben plaatsgevonden.

De rekening-courant met de gemeente vertoont een wisselend saldo en dit is een momentopname. Het bedrag dat per ultimo 2020 nog te verrekenen was met de gemeente is de post die jaarlijks onderling wordt verrekend voor de te verrekenen (voorgeschoten) investeringen en afschrijvingen, de te verrekenen rente over de activa en de belegde reserves, de rente over de rekening-courant en de te verrekenen btw (compensatiefonds). Aan het eind van 2021 (en ook in 2019) ging het hierbij om een vordering, zie vlottende activa. Het bedrag van € 10.000 dat in 2019 hier was opgenomen ging om nog te verrekenen salarissen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Vakantiedagen etc.

In de balans zijn wegens een verbod in de BBV niet de verplichtingen opgenomen van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Dit betreft bijvoorbeeld vakantiedagen en vakantietoeslag. Sinds de cao-wijziging in 2017 waarin het Individueel Keuzebudget is ingevoerd wordt ieder jaar uiterlijk in de maand december het resterende budget uitbetaald. Voor wat betreft het totaal aan verlofdagen voor alle medewerkers (WSW, PW en ambtelijke staf) vertegenwoordigt dit verlofsaldo in geld uitgedrukt (het aantal uren vermenigvuldigd met het uurtarief per medewerker) aan het einde van 2021 een bedrag van iets meer dan € 113.000.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing voor overheidsondernemingen. Die moeten zelf nagaan voor welke activiteiten ze belastingplichtig zijn.

Volgens de gemeente (advies van de belastingadviseur) komt De Bolder niet door de ondernemingspoort voor haar activiteiten. Uit een gesprek met de belastingdienst in juni 2021 is gebleken dat de dienst het eens is met het door de gemeente ingenomen standpunt over de vennootschapsbelasting t.a.v. activiteiten van De Bolder.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

De Bolder heeft als productiebedrijf een begroting te realiseren, die vastgesteld is door de gemeenteraad, maar die beïnvloed wordt door marktomstandigheden. In een directiestatuut zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directeur vastgelegd.

Vast onderdeel van het beleid van De Bolder is om kosten niet naar de toekomst door te schuiven, maar direct als lasten te nemen, gezien de onzekerheid van het werken op een commerciële markt en de toenemende onzekerheid voor de gemeente over de financierbaarheid van re-integratieactiviteiten door de WSW en de Participatiewet. Dit beleid is door de raad opnieuw bevestigd bij het vaststellen van de begroting.

De begroting van 2021 is vastgesteld met een nihil resultaat. In de halfjaarrapportage zijn diverse begrotingsposten aangepast aan de verwachtingen van dat moment, waarbij per saldo een negatief resultaat van € 29.000 werd voorzien. Hiervoor werd dekking gevonden door een onttrekking uit de Reserve egalisatie rekeningresultaten. De diverse afzonderlijke begrotingsposten hebben zich daarna verder ontwikkeld, zowel positief als negatief, voornamelijk door de gevolgen van de coronapandemie, waardoor uiteindelijk per saldo het jaarresultaat € 52.000 (negatief) bedraagt. In de toelichting op het overzicht van baten & lasten zijn de verschillen t.o.v. de begroting per post toegelicht.

De apart toe te lichten overschrijdingen betreffen:

- Salariskosten ambtelijk personeel: deze post is t.o.v. de halfjaarrapportage overschreden met € 24.000. Omdat het hierbij gaat om niet voorziene maar wel verplichte uitgaven die ten laste komen van dit boekjaar zijn de uitgaven niet onrechtmatig.
- De onder de Overige bedrijfskosten vallende post Onderhoudskosten: hierin zijn o.a. opgenomen de aanpassings- en herstelkosten van de elektrische installatie (€ 20.000) en de kosten wegen extra brandwerende maatregelen (€ 4.000) die voortvloeiden uit de in de loop van het boekjaar uitgevoerde wettelijk verplichte SCIOS Scope 10 keuring en NEN 3140 inspectie. Daaruit bleek dat een flink aantal punten in de elektrische installatie niet (helemaal) voldeed aan de gestelde normen en daarnaast moesten op diverse plaatsen extra brandwerende maatregelen worden genomen. Deze posten moesten binnen 3 maanden worden hersteld. Daarnaast is vanwege de coronapandemie nog € 9.000 extra uitgegeven aan schoonmaakkosten.

WET NORMERING TOPINKOMENS

De Wet normering topinkomens verplicht organisaties in de publieke en semipublieke sector om in de jaarrekening melding te maken van de bezoldiging van iedere topfunctionaris en van overige functionarissen waarvan de bezoldiging de norm te boven gaat.

De Bolder is een onderdeel van en wordt volledig geconsolideerd in de jaarrekening van de gemeente Texel, waar alleen de gemeentesecretaris en de griffier worden aangemerkt als topfunctionaris. Voor De Bolder is aldus niemand gekwalificeerd als topfunctionaris.

Van de overige functionarissen zijn er bij De Bolder geen personen werkzaam die in 2021 een bezoldiging hebben genoten die uitstijgt boven de norm zoals gesteld in art. 2.3 van deze wet.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Coronacrisis

De gevolgen van het voortduren van de coronapandemie voor De Bolder

Het is onduidelijk welke financiële schade de voortdurende coronapandemie met zich mee zal brengen in 2022. Gelet op de versoepelingen die in februari 2022 zijn doorgevoerd zijn de vooruitzichten voor 2022 vooralsnog gunstig. In ieder geval blijven we alle maatregelen en hun effect zo zorgvuldig mogelijk registreren om ons in staat te stellen aanspraak te kunnen maken op eventueel compenserende maatregelen indien er in de loop van het jaar onverhoopt weer beperkingen zullen worden opgelegd.

Oorlog in Oekraïne

Op het moment van schrijven is de strijd in Oekraïne enkele weken gaande en heeft deze al geleid tot stijgingen van prijzen voor o.a. energie en grondstoffen. Dit kan de marge op de productie aanzienlijk onder druk zetten. Afhankelijk van het verloop van deze oorlog kunnen ook andere gevolgen het resultaat van De Bolder in 2022 beïnvloeden.

Opgelegde boete arbeidsinspectie

In februari 2022 is ten gevolge van een arbeidsongeval in januari 2021 een onverwacht forse boete van bijna € 20.000 opgelegd aan De Bolder door de Arbeidsinspectie. Deze door De Bolder vooralsnog betwiste boete is in de balans opgenomen onder de nog te betalen bedragen. Op het moment van schrijven van dit rapport is De Bolder een juridische bezwaarprocedure gestart. Eventuele aansprakelijkheid t.a.v. het ongeval wordt gedekt door de verzekering.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

		x € 1.000				
		Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging	Realisatie 2020	Realisatie 2019
WET SOCIALE WERKVOORZIENING (WSW)						
Lonen en personeelskosten WSW	Loonkosten WSW-werknemers	2.146	2.154	2.154	2.132	2.233
	Personeelskosten WSW	93	100	100	108	97
	Kosten begeleid werken WSW	68	76	76	78	84
	Totaal personele kosten WSW	2.307	2.330	2.330	2.318	2.414

De totale loonkosten WSW zijn, analoog aan een dalend aantal medewerkers van 105 naar 102 personen per 31 december, gedaald zowel t.o.v. de cijfers van 2020 als t.o.v. de begroting over 2021. Twee medewerkers zijn uitgestroomd wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd en een is op eigen verzoek uitgetreden. Daarnaast hebben twee medewerkers per 1 december 2021 gebruik gemaakt van de RVU die in de in 2021 afgesloten nieuwe cao mogelijk is gemaakt. Deze medewerkers blijven wel in dienst van De Bolder en de uitkering blijft deel uitmaken van de loonkosten van De Bolder.

De daling van de personeelskosten WSW komt door minder uitgaven aan studiekosten doordat cursussen en trainingen vanwege de coronapandemie werden geannuleerd.

De daling van de kosten begeleid werken zijn het gevolg van gestegen loonwaarden van enkele medewerkers, waardoor aan de betreffende werkgevers minder loonkostensubsidie wordt betaald.

Gemeentelijke bijdragen WSW	Gemeente Texel budget WSW	2.296	2.296	2.255	2.273	2.372
	Compensatie coronacrisis (eerste deel)	48	48	-	113	-
	Compensatie coronacrisis (4 ^e kw, resp. 2 ^e hj)	10	-	-	63	-
	Buitengemeenten budget WSW	-	-	-	10	-
	Totaal personele kosten WSW	2.354	2.344	2.255	2.459	2.372

Vanaf 2015 wordt de bijdrage voor de WSW niet meer verstrekt vanuit een specifiek WSW-budget direct van het Rijk, maar als onderdeel van het gemeentelijke participatiebudget. Vanaf 2015 is de instroom in de WSW volledig beëindigd, waardoor het voor de WSW berekende deel in het participatiebudget jaarlijks daalt. Alleen door overname van een medewerker van of door een andere gemeente kan er toch een minimale schommeling zijn in het budget (zoals in 2020).

De hoogte van het budget is gebaseerd op de gemiddelde bezetting in SE van het vorige jaar verminderd met een berekende natuurlijke uitstroom en een jaarlijkse aanpassing in het tarief per SE. Het verschil tussen de betaalde werknemers in FTE en de gesubsidieerde werknemers in SE ontstaat doordat werknemers met een ernstige beperking voor 1,25 meetellen.

In de meicirculaire 2021 is het definitieve budget op basis van het aantal SE en het bedrag per SE bekendgemaakt, waarna de benodigde begrotingswijziging in de halfjaarrapportage is meegenomen. In de halfjaarrapportage was ook reeds rekening gehouden met de compensatie voor de coronacrisis. Uiteindelijk is het budget in de decembercirculaire nog naar boven bijgesteld, door de toekenning van een tweede compensatie voor de coronacrisis. De steun is toegekend naar rato van de WSW formatie.

PARTICIPATIEWET (P-wet)

Lonen en personeelskosten P-wet	Loonkosten beschut P-wet	195	210	210	167	134
	Loonkosten intern P-wet	38	25	25	19	21
	Loonkosten individuele voorz..P-wet	11	-	-	15	75
	Personeelskosten P-wet	45	44	6	6	6
	Loonkostensubs.werkg. P-wet extern	36	42	42	41	51
	Totaal personele kosten P-wet	325	321	283	248	287

Loonkosten

De loonkosten voor beschutte arbeidsplaatsen in het kader van de Participatiewet zijn lager dan bij de halfjaarrapportage was voorzien. De medewerkers die bij het opstellen van de halfjaarrapportage in beeld waren kwamen niet voor een beschutte plaats in aanmerking en doorlopen inmiddels wel de zogenaamde praktijkroute. Hierdoor zijn de loonkosten intern P-wet wel hoger dan in de begroting was voorzien. In het 2^e halfjaar is ook een voorlopige individuele voorziening getroffen voor een medewerker. In de loop van 2022 zal duidelijk worden welke mogelijkheden er voor hem zijn.

De personeelskosten worden o.a. gevormd door werkkleding en overige secundaire voorzieningen. Begin 2021 is besloten extra taalcoaches in te zetten voor personen die in het kader van de P-wet een werktraject doorlopen en de Nederlandse taal nog niet (goed) machtig zijn. Deze kosten zijn verwerkt in de halfjaarrapportage. Personen die een traject volgen bij De Bolder zijn niet in dienst. De opbrengst bestaat uit een vergoeding voor job-coaching en de kosten daarvan bestaan voor De Bolder uit ambtelijk salarissen.

De aan externe werkgevers verstrekte loonkostensubsidie is lager dan begroot door de hogere loonwaarde van enkele medewerkers. Daarnaast geldt voor twee medewerkers dat de betreffende werkgevers aan het einde van 2021 te kennen hebben gegeven in het vervolg de volledige loonkosten voor eigen rekening te zullen nemen en ook geen begeleiding meer nodig te hebben.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

		x € 1.000				
		Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Gemeentelijke bijdragen P-wet	Vergoeding loonkosten beschut	94	103	103	79	74
	Vergoeding begeleiding beschut	62	62	62	105	88
	Vergoeding loonkosten intern met lks	16	10	10	10	13
	Vergoeding begeleiding intern met lks	7	4	4	4	4
	Vergoeding loonkosten indiv. voorz.	-	-	-	-	29
	Vergoeding begeleiding indiv. voorz.	2	-	-	-	11
	Vergoeding loonkostensubsidie extern	36	42	42	41	51
	Vergoeding begeleiding extern met lks	6	4	10	13	29
	Vergoeding begel. werkervaringsplaatsen	68	68	84	66	61
	Extra bijdrage P-wet gemeente	75	75	-	-	-
Totaal gemeentelijke bijdragen P-wet		366	368	315	318	360

De daling van de vergoeding loonkosten beschut en de stijging van de vergoeding loonkosten intern t.o.v. de (bije-
stelde) begroting hangen samen met wat hierboven onder de loonkosten is beschreven.

De vergoeding loonkostensubsidie extern is afgenomen als gevolg van de stijging van de loonwaarde, zoals eveneens
bij de kosten reeds is beschreven.

De extra bijdrage die door de gemeente was toegezegd bij het opstellen van de halfjaarrapportage dekt de extra
uitgaven aan personeelskosten voor € 39.000 (zie toelichting hierboven), de vermindering van de begeleidingsvergoe-
ding voor externe medewerkers ad € 4.000, het verlies aan begeleidingsvergoeding voor werkervaringsplaatsen t.b.v.
€ 16.000 (wegens wegvallen van trajecten) en het gemis aan TOZO-trajecten die in de begroting waren voorzien voor
€ 16.000 (zie onder overige trajecten).

OVERIGE TRAJECTEN

Personeelskosten	Personeelskosten overige trajecten	0	1	1	1	0
Bijdrage overige trajecten	Vergoeding voor overige trajecten	17	21	37	19	14
Totaal bijdrage uit overige trajecten		17	20	36	18	14

Naast de trajecten in het kader van de Participatiewet verzorgt De Bolder de laatste paar jaar ook UWV-trajecten en
2^e Spoortrajecten. Voor 2021 waren initieel ook TOZO-trajecten begroot, maar die zijn uiteindelijk niet door De Bolder
uitgevoerd. Het wegvallen van die vergoeding voor begeleiding ad € 16.000 is door de gemeente meegenomen in de
toegezegde extra bijdrage bij het samenstellen van de halfjaarrapportage.

De personeelskosten (afgerond lager dan € 1.000) worden gevormd door werkkleding en overige secundaire voorzie-
ningen. De personen die een traject volgen zijn niet in dienst. De opbrengst bestaat uit een vergoeding voor job-
coaching en de kosten daarvan bestaan voor De Bolder uit ambtelijk salarissen.

OPBRENGST VERKOOP EN PRODUCTIE

Opbrengst productie- bedrijf	Omzet verkoop en productie	3.107	2.899	2.899	2.782	2.955
	Af: Grond- en hulpstoffen	1.582	1.377	1.336	1.280	1.344
	Opbrengst verkoop en productie	1.525	1.522	1.563	1.502	1.611

De opbrengst uit verkoop en productie is t.o.v. 2020 gestegen met 1,5%, gerealiseerd met 5,3% meer productieve
uren. De stijging van de bruto omzet, totaal met 11,7% (met name op de vloerplatenafdeling) heeft niet geleid tot
eenzelfde procentuele stijging van de opbrengst. Door de stijging van de prijzen van grond- en hulpstoffen als gevolg
van de pandemie staat de marge enorm onder druk. Daarnaast heeft de wasserij te lijden gehad van de tijdelijke slui-
tingen van de horeca op Texel als gevolg van beperkende maatregelen door de coronapandemie.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

		x € 1.000				
		Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging	Realisatie 2020	Realisatie 2019
TOTAAL BEDRIJFOPBRENGSTEN						
	Totaal opbrengst verkoop en productie	1.525	1.522	1.563	1.502	1.611
	Af: bedrijfslasten t.b.v. productie	316	312	289	276	283
	Netto bedrijfsopbrengsten	1.209	1.210	1.274	1.226	1.328

Behalve direct aan de productie verbonden kosten zoals grondstoffen en gereedschappen zijn er ook bedrijfslasten zoals afschrijving en onderhoud van machines en vervoermiddelen, brandstoffen e.d. die direct gerelateerd zijn aan de productie. Ook de kosten die gemaakt worden i.v.m. productontwikkeling vallen onder de bedrijfslasten t.b.v. productie. De netto bedrijfsopbrengsten zijn in 2021 1,5% lager dan in 2020.

BEDRIJFSLASTEN TBV PRODUCTIE

Afschrijving activa t.b.v. de productie	Afschrijving activa t.b.v. productie	76	78	109	91	105
De afschrijvingslasten ten behoeve van de productie zijn lager dan begroot, voornamelijk omdat de geplande investeringen voor 2020 niet hebben plaatsgevonden en een deel van die van 2021 zijn uitgesteld. Van deze afschrijvingslasten wordt € 36.000 weer onttrokken uit de bestemmingsreserves investeringen (respectievelijk € 15.000 uit investeringsreserve 2003 en € 21.000 uit die van 2018) en € 11.000 uit de bestemmingsreserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet.						
Overige bedrijfskosten t.b.v. productie	Onderhoudskosten machines	119	117	117	124	108
	Onderhoudskosten vervoermiddelen	48	37	27	30	32
	Brandstoffen	11	12	12	10	13
	Kosten productontwikkeling	54	59	15	13	17
	Overige productiekosten	8	9	9	8	8
	Totaal overige bedrijfskosten t.b.v. productie	240	234	178	185	178

Het is dit jaar niet gelukt om de onderhoudskosten productiemiddelen binnen de perken van de begroting te houden. In de onderhoudskosten machines is een post van € 2.000 begrepen wegens het vervangen van 2 beeldschermen bij de zaagmachines door stof- en waterdichte exemplaren. Dit was een van de noodzakelijke aanpassingen die voortkwamen uit de SCIOS Scope 10 keuring (zie meer hierover bij de post Overige bedrijfskosten, onderdeel onderhoudskosten). De overschrijding op de onderhoudskosten vervoermiddelen is veroorzaakt door onvoorziene en noodzakelijke reparaties aan vervoermiddelen, wegens schade herstel totaal € 7.000. In de onderhoudskosten vervoermiddelen is ook begrepen een bedrag van € 4.000 aan leasetermijnen voor een auto. Uiteindelijk is besloten om de auto die in 2020 was afgeschaft niet te vervangen door aankoop, maar door een nieuwe (elektrische) auto te leasen. Omdat eerder ook laadpalen waren geïnstalleerd op eigen terrein die zijn aangesloten op zonnepanelen wordt structureel op brandstofkosten bespaard.

Het bedrag van de kosten productontwikkeling wordt conform de begroting onttrokken uit de bestemmingsreserve transformatiekosten.

OVERIGE OPBRENGSTEN

Huuropbrengst gebouwen	Deze post is t/m 2020 in mindering gebracht op de overige bedrijfskosten bedrijfsvoering. Door tijdelijke verhuur in het boekjaar is deze opbrengst hoger uitgevallen dan was begroot.	25	21	21	-	-
-------------------------------	--	-----------	-----------	-----------	---	---

KOSTEN BEDRIJFSVOERING

Salariskosten ambtelijk personeel	Salariskosten ambtelijk personeel	979	948	892	998	911
	Personeelskosten	30	37	37	40	46
	Inhuur payroll-werknemers	-	-	-	51	71
	Totaal salariskosten ambtelijk pers.	1.009	985	929	1.089	1.028

Bij het opstellen van de gewijzigde begroting was reeds voorzien dat de oorspronkelijk begrote daling niet kon worden gehaald, voornamelijk in verband met langdurige vervanging wegens ziekte. Het verschil tussen de bijgestelde begroting en de uiteindelijke kosten is deels veroorzaakt doordat aan UWV vergoeding wegens het eigen risico WW moest worden voldaan omdat afscheid is genomen van een lid van de ambtelijke staf met een vaststellingsovereenkomst. Daarnaast is de nabetaling over 2021 wegens de nieuwe cao die op 17 januari 2022 is goedgekeurd en in februari door de gemeente Texel is uitbetaald (€ 18.000) als last in 2021 opgenomen.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

		x € 1.000			
		Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging	Realisatie 2020 Realisatie 2019
Afschrijving vaste Activa algemeen	Deze post wordt gespecificeerd als volgt:				
	Afschrijving gebouwen en installaties	69	68	68	70 68
	Afschrijving machines	52	64	65	63 72
	Afschrijving inventaris	5	4	5	7 11
	Afschrijving vervoermiddelen	4	4	4	7 15
	Af: afschrijving t.l.v. de productie	-/- 76	-/- 86	-/- 109	-/- 91 -/- 105
		54	54	33	56 61

In 2021 is uitvoering gegeven aan de aanpassingen aan HR21 voor enkele leden van de staf. De kosten van de nabetaaling (die waren geraamd op € 105.000) waren als lasten al meegenomen in de jaarrekening van 2020. De personeelskosten zijn lager omdat vanwege de coronapandemie niet alle opleidingen en cursussen konden worden gevolgd.

De totale afschrijvingskosten (zie ook het aandeel dat aan de productie wordt toegerekend op de vorige bladzijde) zijn € 10.000 lager dan begroot, door uitstel van een deel van de voor 2021 geplande investeringen. Van de afschrijvingslasten algemeen wordt € 5.000 weer onttrokken uit de bestemmingsreserve investeringen en € 2.000 uit de bestemmingsreserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet.

Overige bedrijfskosten	Onderhoudskosten	202	157	152	145 198
	Energieverbruik algemeen	41	38	38	37 43
	Belastingen en verzekeringen	46	51	51	46 47
	Overige algemene kosten	190	185	180	181 196
	Diverse incidentele lasten	25			
	Diverse incidentele baten	-/- 24	-	-	-/- 99 -
	Huuropbrengst gebouwen				- 18 - 11
	Totaal overige bedrijfskosten	480	431	421	292 473

Onderhoudskosten:

De overschrijding van de onderhoudskosten (gebouwen en installaties) heeft een aantal oorzaken. In de loop van het boekjaar zijn de wettelijk verplichte SCIOS Scope 10 keuring en NEN 3140 inspectie uitgevoerd, waaruit bleek dat een flink aantal punten in de elektrische installatie niet (helemaal) voldeed aan de gestelde normen: kosten van aanpassingen totaal € 20.000. Daarnaast moesten op diverse plaatsen extra brandwerende maatregelen worden genomen, t.w.v. € 4.000. Deze posten moesten binnen 3 maanden worden hersteld. Bij de geplande vervangingsinvesteringen voor 2021 was rekening gehouden met de vervanging van twee compressoren. In verband met beperkte beschikbaarheid van onderdelen kon hiertoe nog niet worden overgegaan in het boekjaar. Voor de veiligheid is daarom een koeldroger aangeschaft t.w.v. € 4.000. Voor het herstel van stormschade moest € 4.000 worden uitgegeven. In verband met veiligheid en ergonomische aanpassing van de werkplek was het noodzakelijk een elektrische dranger te plaatsen bij een verdiepingshek. In verband met het feit dat er steeds vaker vrachtauto's het terrein op komen met chauffeurs die de Nederlandse taal niet beheersen moest de bebording op het terrein worden aangepast naar aanwijzingen in twee talen en uitgebreid met symbolen, kosten € 5.000. Verder is aan schoonmaakkosten ruim € 9.000 extra uitgegeven vanwege de coronapandemie.

Energieverbruik algemeen:

De energiekosten zijn iets hoger dan begroot, voornamelijk door hoger gasverbruik, dat samenhangt met de vanwege de coronapandemie noodzakelijke extra ventilatie.

Belastingen en verzekeringen:

In de begroting was voorzien dat deze post zou stijgen t.o.v. vorig boekjaar. De stijging is binnen de perken gebleven en door daarnaast enkele wijzigingen in de verzekeringsportefeuille door te voeren zijn de kosten gelijk gebleven aan die van vorig jaar en € 5.000 lager uitgevallen dan begroot.

Overige algemene kosten:

De overschrijding van de post algemene kosten bestaat enerzijds uit meer uitgaven wegens Advies/Dienstverlening door derden. In verband met het proces Europese aanbesteding voor de transportkosten van De Bolder, waarvoor bij de gemeente geen expertise in huis is, bedroegen de extra kosten ruim € 7.000. Daarnaast is een medewerkersonderzoek uitgevoerd. Dit was begroot voor 2020, maar het onderzoek kon vanwege de coronacrisis niet doorgaan. Dit was nog niet bekend bij het opstellen van de begroting voor 2021. Bij de halfjaarrapportage werd nog niet gedacht dat het in 2021 alsnog door zou kunnen gaan, dus was de begroting nog niet bijgesteld. De accountants-kosten vielen lager uit dan begroot, dit wordt veroorzaakt doordat volgens voorschrift van de commissie BBV in februari 2022 de kosten moeten worden toegerekend aan het jaar waarin de prestatie daadwerkelijk wordt geleverd. Daarom zal een deel van de kosten die gemaakt worden in verband met de jaarrekening over 2021 ten laste komen van het resultaat in 2022.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

x € 1.000				
Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging	Realisatie 2020	Realisatie 2019

Diverse incidentele lasten:

Tot en met de jaarrekening over 2020 zijn de diverse incidentele lasten en de diverse incidentele baten gesaldeerd opgenomen. In het boekjaar 2021 is onder de post diverse incidentele lasten opgenomen: de opgelegde boete van de Arbeidsinspectie n.a.v. een bedrijfsongeval (€ 20.000). Daarnaast is bijna € 2.000 betaald aan schadevergoedingen i.v.m. reiskosten naar het ziekenhuis en de dekking van het eigen risico na een bedrijfsongeval.

Diverse incidentele baten:

Onder diverse incidentele baten is opgenomen de boekwinst bij de verkoop van de marktkramen en marktwagens t.w.v. € 17.000, de boekwinst bij de desinvestering van een elektro palletwagen en de kapotte wasbus (€ 2.500). Ook werd nog een nabetaling ontvangen (€ 2.500) van de verzekeringsmaatschappij i.v.m. de waterschade in 2020.

Huuropbrengst gebouwen:

Deze post is met ingang van de begroting over 2021 verantwoord onder de opbrengsten (zie blz. 29).

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Betaalde rente leningen	7	7	7	37	78
Ontvangen rente belegde reserves	-/- 7	-/- 7	-/- 7	- 26	- 71
Overige rente	-/- 14	-/- 12	-/- 12	- 13	- 9
Totaal financiële baten en lasten	14	12	12	- 2	- 1

De rente op de leningen betreft de rente over de vaste activa van De Bolder tegen het rentepercentage van de laatst afgesloten lening van de gemeente Texel bij een externe financiële instelling.

De reserves worden belegd bij de gemeente Texel tegen het rentepercentage van de laatst afgesloten lening van de gemeente Texel bij een externe financiële instelling. Sinds 4 mei 2020 is dit 0,365%.

ONTTREKKING/TOEVOEGING RESERVES

Onttr. reserve investeringen 2003	20	20	21	33	51
Onttr. reserve investeringen 2018	21	23	33	18	1
Onttr. reserve cofinanc.transitiekst. P-wet	14	13	13	13	13
Onttr. reserve groot onderhoud gebouwen	-	-	-	2	57
Onttr. reserve transformatiekosten	54	59	15	13	17
Onttr. reserve egalisatie rekeningresultaten	29	29	-	-	49
Totaal onttrekking bestemmingsreserves	138	145	89	79	188

In de bijgestelde begroting was reeds rekening gehouden met de uitgestelde investeringen. De kosten voor product-ontwikkeling zijn lager dan bij het samenstellen van de halfjaarrapportage kon worden voorzien.

RESULTAAT

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

	-/- 190	-/- 145	-/- 82	20	-/- 188
Onttrekking aan reserves	138	145	82	79	188
Gerealiseerd resultaat	-/- 52	0	0	99	0

Voorgesteld wordt om het negatieve resultaat te dekken uit de reserve egalisatie rekeningresultaten.

OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

		x € 1.000		
		Realisatie 2021 wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor
Incidentele baten	Onttrekking reserve transformatiekosten	54	59	15
	Wegens uitgaven productontwikkeling			
	Onttrekking reserve egalisatie rekeningresultaten	29	29	0
	Wegens voorzien negatief resultaat bij halfjaarrapportage			
	Gemeentelijke bijdragen WSW			
	Coronacompensatie 1 ^e halfjaar 2021	48	48	0
	Coronacompensatie 4 ^e kwartaal 2021	10	0	0
	Loon-en personeelskosten WSW			
	Betreft compensatie transitievergoeding UWV	2	0	0
	Betreft besparing studiekosten vanwege coronamaatregelen	12	0	0
	Gemeentelijke bijdragen PW			
	Extra bijdrage afgesproken bij halfjaarrapportage	75	75	0
	Loon-en personeelskosten PW			
	Eenmalige besparing opbouw vak.toeslag door nieuwe cao	10	0	0
	Verhuur gebouwen (ivm coronatesten)	6	0	0
	Diverse baten (verkoop marktkramen en -wagen)	17	0	0
	Diverse baten (schade-uitkering waterschade 2020)	3	0	0
	Diverse baten (boekwinst desinvesteringen)	3	0	0
Totaal incidentele baten		<u>269</u>	<u>211</u>	<u>15</u>
Incidentele lasten	Loon-en personeelskosten WSW			
	Extra uitgaven financieel advies aan medewerkers ivm RVU	2	0	0
	Betreft transitievergoeding	2	0	0
	Arbovoorzieningen extra uitgaven ivm coronapandemie	5	0	0
	Loon-en personeelskosten PW			
	Extra uitgaven personeelskosten ivm taalcoaching	36	38	0
	Extra voorziening voor individuele medewerker	11	0	0
	Salariskosten ambtelijk personeel			
	Extra kosten ivm ziektevervanging	43	45	0
	Vergoeding aan UWV ivm ontslag, eigen risico WW	8	0	0
	Bedrijfslasten t.b.v. productie			
	Onderhoudskosten vervoermiddelen ivm schadeherstel	17	10	0
	Kosten productontwikkeling	54	59	15
	Overige bedrijfskosten			
	Extra uitgaven als gevolg van SCIOS Scope 10 keuring			
	En NEN 3140 inspectie en extra schoonmaakkosten ivm corona	33	0	0
	Aanschaf koeldroger ivm uitstel vervanging compressoren	4	0	0
	Herstel stormschade	4	0	0
	Aanpassing bebording terrein 2-talig en symbolen	5	0	0
	Overige algemene kosten Advies/Dienstverlening door derden	18	0	0
	Overige algemene kosten meer computerkosten	5	5	0
	Verhuur gebouwen (opschorten inburgering)	2		0
Totaal incidentele lasten		<u>249</u>	<u>157</u>	<u>15</u>

OVERZICHT STRUCTURELE MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN

		x € 1.000			
		Raming 2021 ná wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2021	Waarvan structureel
Toevoeging reserves	(Her)bestemming conform Raadsbesluit Nr. 3008139 d.d. 16 juni 2021:				
	Reserve investeringen 2018	100	-	100	-
	Reserve egalisatie rekeningresultaten	59	-	59	-
	Reserve speciale trajecten P-wet	-159	-	-159	-
	Reserve transformatiekosten	<u>99</u>	<u>-</u>	<u>99</u>	<u>-</u>
	Totaal toevoeging reserves	<u>99</u>	<u>0</u>	<u>99</u>	<u>0</u>
Ottrekking reserves	Reserve investeringen 2003	20	20	20	20
	Reserve investeringen 2018	23	23	21	21
	Reserve cofinanc.transitiekst. P-wet	14	13	14	13
	Reserve transformatiekosten	59	-	54	-
	Reserve egalisatie rekeningresultaten	<u>29</u>	<u>-</u>	<u>29</u>	<u>-</u>
	Totaal ottrekkingen reserves	<u>145</u>	<u>56</u>	<u>138</u>	<u>54</u>

Bij het voorstel tot bestemming van het voordelige saldo van voorgaande jaren is steeds het doel van de reserve aangegeven. Bestedingen voor dit doel worden uit deze reserves onttrokken.

OVERZICHT TAAKVELDEN

In dit overzicht wordt het volledige overzicht van baten en lasten onderverdeeld in voorgeschreven taakvelden ten behoeve van verplichte externe informatieverstrekking door de gemeente.

Taakvelden gemeente		Realisatie		
Bedragen x € 1.000		Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead		1275		-1275
0.5 Treasury			14	14
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen	Gemeentefonds		2720	2720
0.8 Overige baten/lasten			25	25
0.10 Mutaties reserves			138	138
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		-52		52
6.3 Inkomensregelingen		101	39	-62
6.4 Begeleide participatie		3039	1383	-1657
6.5 Arbeidsparticipatie		76	121	45

Toelichting:

Alle baten en lasten zijn onderverdeeld naar de voorgeschreven taakvelden.

De baten en lasten die direct gerelateerd zijn aan het productiebedrijf zijn verdeeld op basis van de productieve uren van de medewerkers.

De overige bedrijfskosten die zijn toe te rekenen aan de overhead zijn verdeeld op basis van de oppervlakte van de kantoren.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Texel / Leer- werkbedrijf De Bolder

A. VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de Leer- werkbedrijf De Bolder te Texel gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van Leer- werkbedrijf De Bolder op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeentelijke afdeling, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door het college van de gemeente Texel op 14 december 2021 vastgestelde normenkader 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2021;
- de balans per 31 december 2021;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het meerjarig controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Texel op 16 oktober 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Texel en Leer- werkbedrijf De Bolder zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 60.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en het meerjarig controleprotocol vastgesteld met raadsbesluit van 16 oktober 2019.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad van de gemeente Texel overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

B. VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen; en
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de gemeenteraad voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeente, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door het college van de gemeente Texel op 14 december 2021 vastgestelde normenkader 2021.

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeentelijke afdeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. De

directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad van de gemeente Texel is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeentelijke afdeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het meerjarig controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Texel op 16 oktober 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeentelijke afdeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde afweging dat de gemeentelijke afdeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeentelijke afdeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeentelijke afdeling de financiële risico's niet kan opvangen.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de gemeenteraad van de gemeente Texel onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

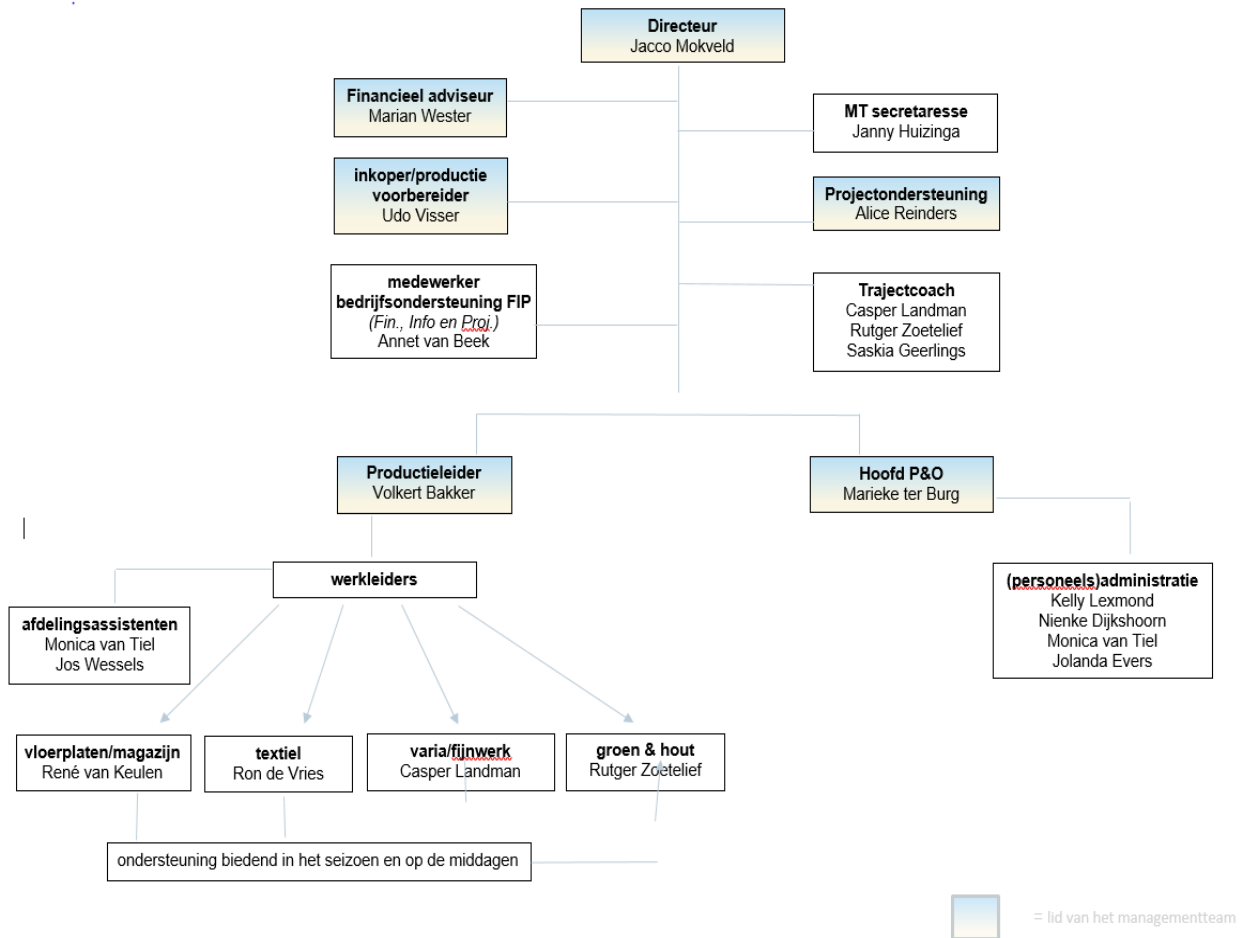
Rotterdam, 21 april 2022

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A.R. Sallehart RA

BIJLAGEN

ORGANISATIESCHEMA 2021

ORGANISATIE EN COMMISSIES

Organisatie

De Bolder is een onderdeel van de gemeente Texel.

De gemeenteraad voert het dagelijks bestuur van De Bolder middels het college van burgemeester en wethouders. Door regelmatig overleg met de portefeuillehouder uit het college wordt zorg gedragen voor een afstemming tussen dit bestuur en de directeur van De Bolder.

De Bolder heeft een bedrijfsmatig onafhankelijke financiële basis, die is ingepast in de financiële structuur van de gemeente Texel en in de jaarrekening van de gemeente wordt geconsolideerd.

Bestuur

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders op 31-12-2021

M.C. Uitdehaag : burgemeester
R. van de Belt : wethouder / portefeuillehouder Sociaal Domein en Zorg
H. Huisman-Peelen : wethouder
Vacant (t/m 15 dec.:E.P. Kooiman) : wethouder

Samenstelling gemeenteraad op 31-12-2021

Partij	Naam	Functie
Texels Belang	William Witte	Fractievoorzitter
	Cees Hoogerheide	Raadslid
	Cees Hooijschuur	Raadslid
VVD	Jur Schuiringa	Fractievoorzitter
	Peter van Sijp	Raadslid
	Nick Ran	Raadslid
PvdA	Dries Veltkamp	Fractievoorzitter
	Nils Lely	Raadslid
GroenLinks	Rikus Kieft	Fractievoorzitter
	Henry Soyer	Raadslid
CDA	Ben Zegeren	Fractievoorzitter
	Niels Rutten	Raadslid
	Veronne Koot	Raadslid
D66	Astrid van de Wetering	Fractievoorzitter
Texel 2010	Annie Hin-Hin	Fractievoorzitter

Managementteam

Samenstelling Managementteam op 31-12-2021

J.C. Mokveld : Directeur
M. ter Burg-de Hooge : Personeelszaken
M. Wester : Financieel adviseur
E. Reinders : Projectondersteuner
V.J.A. Bakker : Productieleider
U.A. Visser : Inkoper/werkvoorbereider

Overlegcommissies

Samenstelling Ondernemingsraad op 31-12-2021

G. Brouwer : voorzitter
D.P. Daalder-Jansen : secretaris
E.M.G. Jas : lid
T. de Vries-de Jong : lid
M. van den Berg : lid
J.E.M. Huizinga-van der Wurff : ambtelijk secretaris

Lijst van begrippen en afkortingen

B&W

College van **Burgemeester** en **Wethouders**

BBV

Besluit **begroting** en **verantwoording** provincies en gemeenten. In dit besluit worden voorschriften gesteld hoe de administratie van een gemeente moet zijn ingericht.

BW

Begeleid werken

Onderdeel van de Wet sociale werkvoorziening is de mogelijkheid tot begeleid werken. Dit houdt in dat een bedrijf of een instelling zelf overeenkomstig de voor dat bedrijf of instelling geldende cao een arbeidsovereenkomst sluit met een persoon behorende tot de doelgroep van de sociale werkvoorziening. De werkgever ontvangt dan jaarlijks een loonkostensubsidie en krijgt ook de mogelijkheid om voor een bepaald aantal uren per jaar de medewerker te laten ondersteunen door een jobcoach.

Cao

Collectieve **arbeidsovereenkomst**

Een cao wordt per bedrijfstak gesloten tussen de gezamenlijke werkgevers en de vakbonden. In de overeenkomst zijn de rechtspositieonderwerpen geregeld.

FTE

Fulltime eenheid (of –eenheden)

Het aantal dienstverbanden wordt teruggerekend naar fulltime eenheden ofwel voltijdsdienstverbanden.

LIV

Lage-inkomensvoordeel

Subsidie ter verlaging van de werkgeverslasten voor werknemers met een laag inkomen. Deze subsidie is onderdeel van de Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl).

LKS

Loonkostensubsidie

De subsidie die aan een werkgever wordt verstrekt vanuit de WSW en de P-wet voor het in dienst hebben van een werknemer uit de doelgroep.

LKV

Loonkostenvoordeel

Het lkv is een regeling die is ingegaan op 1 januari 2018 en onderdeel van de Wtl. Het is een tegemoetkoming voor werkgevers die werknemers in dienst nemen uit doelgroepen die vaak lastig aan werk komen, zoals oudere werknemers met een uitkering, mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering en personen met een arbeidsbeperking.

Participatiebudget

Met de komst van de Wet participatiebudget in 2009 zijn de bestaande schotten tussen diverse op re-integratie en participatie gerichte budgetten zoveel mogelijk weggenomen. Vanaf 2015 is ook de financiering van de WSW hierin opgenomen.

Participatiewet (P-wet)

Vanaf 2015 is de WWB omgelabeld tot Participatiewet en omgevormd tot de opvolger van de WSW, de Wajong en de WWB met een geïntegreerde aanpak van de onderkant van de arbeidsmarkt.

RVU

Regeling vervroegd uittreden (in de nieuwe cao WSW tijdelijk t/m 2025 mogelijk gemaakt voor medewerkers maximaal 3 jaar voor hun pensioendatum)

SE

Standaard eenheid

Is een formatieplaats, gecorrigeerd met een factor voor de mate van handicap. Voor een ernstig gehandicapte geldt een factor van 1,25.

STT

Sociaal Team Texel

Het STT is op Texel in plaats gekomen van de afdeling Sociale Zaken en Welzijn sinds gemeenten in Nederland in 2015 uitvoerder zijn geworden van de Participatiewet. Het STT is het aanspreekpunt betreffende zorg, jeugdzorg, WMO, werk en inkomen.

SW

Sociale werkvoorziening

Ca. 90 sociale werkplaatsen voeren in Nederland de WSW uit.

UWV

Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen

De organisatie verzorgt de indicatiestelling voor de WSW en de Participatiewet. Het UWV is verantwoordelijk voor de re-integratie van personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Wajong

Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten

Tot 2015 bood deze wet werk, arbeidsondersteuning en een voorziening voor inkomensachteruitgang aan jonggehandicapten en studenten. Vanaf 2015 is de toegang tot deze wet beperkt tot personen zonder enige arbeidsmogelijkheden.

WIA

Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen

Bevordert dat werknemers die gedeeltelijk arbeidsgeschikt zijn aan het arbeidsproces blijven deelnemen en regelt de inkomensverzekering van deze personen.

WNT

Wet normering topinkomens

Deze wet begrenst de maximale bezoldiging van functionarissen in de publieke en semipublieke sector.

WSW

Wet sociale werkvoorziening

De wet biedt mogelijkheden om personen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap werk onder aangepaste omstandigheden te bieden. Dit kan bij het eigen bedrijf van de sociale werkvoorziening of bij bedrijven en instellingen die aan het plaatsen van een persoon met een handicap kunnen en willen meewerken. De wet is in 2015 voor nieuwe gevallen vervangen door de Participatiewet.

Wtl

Wet tegemoetkomingen loondomein

De Wtl heeft als doel om werknemers met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of te houden.

WW

Werkloosheidswet

De wet biedt voor werknemers een verplichte verzekering tegen inkomensachteruitgang wegens werkloosheid.

WWB

Wet werk en bijstand

Deze wet werd door de gemeente uitgevoerd en regelt de ondersteuning bij arbeidsinschakeling en verlening van bijstand. De wet is in 2015 omgelabeld tot Participatiewet en omgevormd tot de opvolger van de WSW, de Wajong en de WWB met een geïntegreerde aanpak van de onderkant van de arbeidsmarkt.

